

A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintei sacre.

Oradea-mare 15—30. Nov. 1868. Nr. 22.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu; 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a XXVI. dupa S. Rosale.

Predica

(de **Justinu Popfiu**).

Lacomia de avere e unu isvoru de nefericire in lumea acést'a
si in cea fiitoria.

„Asia se intempla celui ce si-aduna comora (numai) sie, si nu se inavutiesce in Ddiu.“ (Luc. XII. 21).

Ve ~~mentur~~ ^{mentur} ~~isescu~~ ^{isescu} Iub. Frati si Fii! cá decáteori audu séu cetescu S. Evangelia de astadi, nescé fiori reci sentiescu trecundu prin tota fiinti'a mea. Avutulu, despre care vorbesce Mantuitoriulu Cristosu in asemenarea cetita, plinu de bucuria pentru fruptuirea (rodirea) manosa a agriloru *) sei, se deprindea chiaru cu dispunerea economiei sale, candu sca dintru odata trasari infioratu la sunetulu viersului cumplitu, ce i strigá din ceriu: „Nebune! in noptea acést'a voru se cera sufletulu teu dela tine; dar cele ce ai gatitu ale cui voru fi?“ (Luc. XII. 20).

Domne! ce a potutu ore grosi omulu acest'a, de lu afli vinovatu unei judecate atátu de aspre? Este elu dora vr'unu ucidatoriu, vr'unu tetiunariu, séu ce alta foradelege a facutu, de isbesci pe neasceptate cu fulgerulu maniei tale in densulu, amenintiandu-lu, cá lu vei sterge dintre vii inca in noptea acést'a?!

Mantuitoriulu nu ne descopere despre densulu ~~ngi~~ ^{ngi} o foradelege ca acést'a. Asia dara ce vina a potutu avé totusi, candu se scie, cá Ddiu nu pedepsosce pre nimene fora cauza? „Era unu omu avutu — dice-

*) Cuventulu: *agru* pare a fi proprietatea nostra chiaru atátu de vechia ca cuventulu: *tiérina*. Traducatori *tetrevangeliiului* edatu la Brasiovu inainte de 1680 in folosescu a dese (vedi Crest. lui Cipariu pag. 2, 3). Ambele sunt romane, ambele prea bunte. *Agru* acum a cam esitu din usu; dar ce ne pote impedeá ore, de a-lu restitui in dreptulu, ce i competiesce?!

Cristosu — *caruia i produse tierin'a forte.*“ (Luc. XII. 16). Acést'a se fia fostu ore vin'a lui, cà a fostu avutu, si cà i produse tierin'a bine? se fia dar avuti'a unu pecatu, a carui pedepsa e mortea?

Iub. Frati si Fii! Avuti'a in sine, deca e moscenita séu castigata cu dreptulu, cu câtu e mai multa, cu atâtu pote fi mai mare binecuventare, inse numai pentru unulu ca acel'a, care nu si-lega sufletulu de dens'a, ci o privesce ace'a ca unu daru alu lui Ddieu, datu lui numai spre chivernisire temporale, pentru inaintarea binelui comunu, despre alu carui folosire buna séu rea va avé de a dá odinora socota aspra inaintea lui Ddieu. Cátu bine pote face unu avutu ca acest'a pentru s. baserica, pentru scola, pentru seraci si patimitori, de cari nu lipsescu neci intru o cetate, neci intru unu satu! Câte lacrimi pote elu sterge, câte anime ranite pote elu vindecá, câte suspine pote elu aliná cu ajutoriulu si darnici'a sa. Astfeliu avuti'a este o adeverata binecuventare pentru celu ce o posiede, si pentru cei ce se impartasiescu in ajutoriulu si darnici'a lui.

Dar nu este Iub. Frati si Fii! v'runu daru atâtu de santu, de care se nu pota abusá omulu in desfreulu seu chiaru spre stricarea si perirea sa. Nu este vr'o binecuventare atâtu de mare, care se nu pota deveni unu adéveratu blastemu si osenda in manele omului patimasíu. Astfeliu si avuti'a, deca omulu se lipescu cu lacomia si iubire necumpetata de dens'a, deca si-cerca in dens'a tota indestulirea si fericirea sa, deca in locu de a o folosi spre inaintarea binelui comunu (de obste), precum a ronduitu Ddieu, o resipesce numai spre imbuibarea sa in desfetari pamentesci, intru unu casu ca acest'a nu numai nu e binecuventaré, ci dovene unu adéveratu blastemu pentru celu ce o posiede, si se preface pentru densulu intru unu isvoru de nefericire si osenda atâtu in lumea acést'a, câtu si in cea fiitoria.

Acést'a erá Iub. Frati si Fii! vin'a avutulu din S. Evangelia de astadi, pentru care lu ajunsu o judecata atâtu de cumplita. Oh câtu curgu si astadi pe calea acést'a de perire; câtu se lipescu cu atât'a lacomia si iubire de bunurile loru trecatorie, încátu numai pentru de a-si poté indestuli acést'a sete si pofta nebuna, sunt gat'a a-si sierfi tota odin'a trupesca si sufletesca. Fi-va ore cu potintia a-i oprí pre unii ca acestia in miediloculu călii loru nefericite, si a-i intorce, inainte de ce i-ar lovi si pre densii ca pre avutulu din S. Evangelia de astadi judecat'a iufocatoria?

Se sperámu Iub. Frati si Fii! se sperámu in Domnulu. Intrarmatu cu acést'a sperantia, eu venu a aratá astadi spre mangaiarea celoru seraci si a avutiloru cumpetati si indurati, si spre intorcerea avutiloru lacomi si imbuibati, cà *lacomi'a de avere este mare blastemu*, a) pentru cà rapescu tota odin'a omului, si nu se satura neci odata, astfeliu dara lu face pre omu nefericitu in lumea acést'a; b) pentru cà lu face pre omu a-si uitá grigirea sufletulu teu, si lu orbesce, ca se nu si-veda perirea sa, astfeliu dara lu face nefericitu si in lumea fiitoria, in eternitate.

Domne! poterea darului teu se suplinesca slabitiunea cuvinteloru mele!

I.

Candu vediú avutulu din s. Evangelia de astadi procreatiunea manosa, ce produse tierin'a sa, indata lu cuprinsera cugetele, cà ce va se face acum. „Ce se facu? Cù nu am atât'a locu, unde se adunu frupturile mele?“ (Luc. XII. 17). Vedeti aici Iub. Frati și Fii! grigile și meg-nitiunile omului lacomu de avere. Au nu ar poté impartí elu din prisosintia frupturiloru sale acelu lipsiti, cari dora abiá au atât'a, câtu se si-puna pe mesa? Dar mai gat'a este elu a se frementá diu'a și noptea in grigi torturatorie, cari i rapescu tota odin'a, decátu a lasá neindestulita lacomi'a sa. Cine ar poté privi fora compatimire la unu omu ca acest'a? Chiaru abundanti'a lui cea mare este ace'a, care lu necasesce; frupturile imbelsiugate ale agriloru sei, in locu de a-lu implé de bucuria, si a-i castigá indestulire, i sacu suspine, si i punu pe umeri o sarcina noua de grigi și necasuri, de cari nu pote scapá neci in culcusiulu seu mole. Ce'a ce sunt moliile pentru vesemante, ce'a ce sunt vermii pentru lemne, ace'a este lacomi'a de avere pentru sufletulu omului, lu rode, lu manca neincetatu.

Câte grigi, câta neodina aduce omului lacomi'a de avere, adeveresce in destulu o istoriora vechia despre unu omu avutu, si despre vecinulu seu, unu caltiunariu (cismasiu) seracu. Caltiunariulu seracu lucrá serguintiosu, se rogá multu, si la lucrulu seu se desfétá cu cantece frumose, voiose, unu semnu alu vietiei sale indestulite. Vecinulu seu avutu cugetá odata intru sine, se strice vecinulu seu seracu voi'a cea buna. Precum cugetá, asiá fece. Odata candu nu erá caltiunariulu a casa, avutulu se folosi de ocaziunea binevenita, se furisiá in cas'a lui, si neobservatu de nimene, i puse pe mesa unu saculetiu de galbeni. Sosindu caltiunariulu seracu a casa, aflá uimitu saculetiulu de galbeni pe mesa. De unde ore comor'a acést'a? cugetá intru sine. Dora mi o-a daruitu ore cine, séu o-a uitatu ore cine fora voia in cas'a mea? Nesciindu ce se supuna, s'a aprinsu lacomi'a blastemata in anim'a lui; si s'a hotaritu a ascunde galbenii bine; deca nu se va aflá gazda*) pentru densii, ce bine i voru prinde apoi lui. Intru ace'a sosi ser'a; dar nu se mai aude sunandu neci unu cantecu voiosu din cas'a caltiunariulu, rogatiunea inca a fostu mai scurta; éra noptea nu mai voiá se vena somnulu, se inchida genele caltiunariulu inavutitu prin o intemplare atátu de neaseptata. Noptea trece intre cugete si grigi; vene demeneti'a, éra nu se aude canteculu voiosu din cas'a caltiunariulu, rogatiunea remane acum cu totulu, lucrulu indatinatu de di nu si-lu mai pote implini cu acea voia si placere ca de alta data, prandiulu inca nu i cadíu asiá bine ca mai nainte. Avea unu saculetiu de galbeni, cea ce nu avea mai nainte, si totusi parea cà are mai pucinu

*) Cuventulu *gazda* lu folosescu si magiarii. Fericitulu *Petru Maioru* lu deduce dela *gaza* alu greciloru, care insemna *avutia, comora*. Vedi *Orthographia Romana una cum clavi* etc. per *Petrum Maioru* Budae 1819 pag. 48.

cu multulu, decâtu avea mai nainte, atâtu erá de neodinitu, atâtu erá de ingrigitu. Astfeliu este lacomi'a. Sosí de nou ser'a; caltiunariulu dice plinu de grige catra soci'a sa: Nu se arata nimene pentru sum'a aflata, in urma va fí totusi a nostra. Dar ore unde o-amu poté ascunde sí pastrá mai bine? Oh sciu acum, dice elu mai departe, in saculu de paie la patu. Ascunde dar saculetiulu de galbeni la patu in saculu de paie, pe care se culca apoi sí elu ensusi, sí se face morbosu, ca se pota siedé culcatu pe ei, ca nu cumva venindu gazd'a loru adevveratu, se i vena in minto, a-i cercá in patu, sí aflandu-i, se i iee. Câta grige, câta neodina casiuná bietului maiestru acést'a comora aflata. Intru un'a de dile, eta cà vene cine-va, sí acest'a nu erá altulu, decâtu vecinulu seu avutu. Elu pasiesce de locu la patulu vecinului seu, cuprinde locu pe unu scaunu lenga densulu, sí dupa ce si-a descoperitu compatimirea, pentru cà lu afla intru o stare dorerosa ca acést'a, dintru odata pasiesce inainte cu intrebarea, cà nu a aflu ore densulu unu saculetiu de galbeni, ce l'a uitatu odata din intemplantare pe mes'a lui. Caltiunariulu devení galfedu ca cer'a la audiulu acestei intrebări, dar totusi nu voiá se scia nimicu de galbenii aflati. Candu inse incepú vecinulu avutu a vorbí mai aspru, sí a-lu amenintiá cu urmarile triste, atunci se scolá bietulu caltiunariu, scose galbenii din saculu de paie tremurandu de frica sí necasu, sí i predece gazdei loru adevveratu. Cu galbenii a intratu lacomi'a in cas'a lui, cu lacomi'a a intratu sí grigea sí neodin'a; acum a pierdutu galbenii, dar cu ei i-a peritu sí neodin'a sí grigea, sí s'a reintorsu éra pacea sí indestulirea in cas'a lui. Éra s'au inceputu rogatiunile, éra s'au audítu cantarile voiose, éra curgea lucrulu in cas'a lui ca mai nainte.

Vedeti Iub. Frati sí Fii! din acestu esemplu, ce face lacomi'a de avere; cum alunga ea pacea, odin'a sí indestulirea din sufletulu omului, sí lu imple de grigi, de neodina sí neindestulare.

Nu voiescu eu a dice, cà seraculu ar fí dora scutitu de grigi sí neodina, in seraci'a sa. Decâteori lu descepta pre parintele seracu din somnulu seu dulce cugetulu amaru: cà ore ce va dá fiiloru sei flamendi spre mancare, deca se va face acusi dîua? Ore de ce se se apuce, ore la cine sí spre ce lucru se se imbie, ca se le pota asecurá traiulu depe o dí pe alt'a? Dar grigea sí neodin'a acést'a o imblandiesce increderea lui in Ddiu, cà Ddiu, care imbraca liliele campului, sí satura paserile ceriului, nu lu va lasá neci pre densulu a perí in lips'a sa, sí deca si-a potatu castigá cu ostenele sa panea negra de tote dilele, dorintiele lui nu sbora mai departe neinfrenate, ci dà multiumita lui Ddiu, sí e mai odinitu sí mai fericitu lenga panea negra castigata cu sudori, decâtu lacomulu avutu lenga granariile (gitnitiele) sale pline de bunuri. „*Bunurile — dice S. Bernardu — te ostenescu, candu le aduni, sí te imple de grige, candu le posiedi.*“ Éra S. Franciscu Seraficulu asémenea lacomi'a de bunuri cu musc'a, care te necasesce purure ori ce faci, ori manci, ori

bei, ori lucrî, ori te preambli. Astfelîu necasescu pre omulu lacomu de avere grigile sî cugetele dîu'a sî noptea.

Sî pana ce alte aplecari rele ale omului, imbetranescu sî slabescu sî ele cu omulu, sî in urma pieru, pana atunci lacomi'a nu numai nu slabescu, ci inca cresce din anu in anu. „*Omulu lacomu de avere este asemene — dice S. Augustinu — iadului; ce multi omeni a inghitîtu iadulu pana acum, sî totusi nu dice, cã e destulu. Astfelîu sî lacomulu, se castige ori cãtu de multu, totu nu se indestulesce.*“ Lacomulu este asemene celui ce patimesce in bola de apa (idropicului); cã-ci precum unuia ca acest'a cu atãtu i este mai sete, cu cãtu be mai multu; astfelîu in omulu lacomu castigulu nu numai nu stinge, ci inca acitia setea de avere. Asemene este lacomulu focului, care cu cãtu arunci mai multe lemne in densulu, cu atãtu se aprinde, cu atãtu arde cu mai mare flacara; astfelîu cu cãtu castiga sî aduna lacomulu mai multe bunuri peste olalta, cu atãtu lacomi'a lui in locu de a se stinge, se acitia inca sî arde mai infocatu. Marea are hotarele sale, dîlele sî noptile au tempulu sî legile sale; numai lacomi'a nu cunosce mesura, nu tempu, nu legi; ca olulu spartu, se lu totu impli, elu totu nu se imple neci odata.

Dar acum Iub. Frati sî Fii! deca lacomi'a de avere imple anim'a omului de grigi sî cugete torturatorie, cari lu necasescu dî sî nopte, rapindu-i tota odin'a trupesca sî sufletesca; deca lacomi'a de avere sternescu in anim'a omului dorintie sî poftu, cari nu se satura neci odata, ci din contra cu cãtu se nutrescu mai tare, cu atãtu cresc cu sî ardu mai nestemparatu pe dî, ce merge; deca lacomi'a de avere este unu blastemu ca acest'a pentru omulu cadîutu in curs'a ei; apoi ve rogu se mi respundeti; pote ore locuî fericirea adeverala sub ace'asi stresîna, la ace'asi mesa, in acel'asi sufletu la olalta cu lacomi'a? Potere-ati voi numî ore fericitu pre unu omu ca acel'a, care arde purure de sete, sî apoi cu cãtu be mai multu, cu atãtu foculu de sete, ce lu arde din laintru, in locu de a se stinge, se aprinde sî lu tortura mai tare?! Ce i-ar poté folosî unui ca acest'a, chiaru de ar sî siedu purure in apa' pana in grumazi, deca ap'a nu e in stare a stinge foculu, ce lu arde? Dar nu vedeti ore intru acest'a tipulu omului lacomu de avere?

Nefericitu este dar Iub. Frati sî Fii! omulu lacomu de avere in lumea acest'a, pentru cã precum dice S. parintele Gregoriu, elu arde aici neincetatu in foculu pofteloru sî alu dorintieloru nesaturate; dar nefericitu va fi elu sî in cealalta lume, pentru cã lacomi'a este unu tiranu (unu domnu cumplitu) fora indurare, care poftescu a i se sierfî numai lui tote grigile aninei, tote sudorile faciei omenesci, lacomi'a lu face pre omu a-si uitã cu totul grigirea sufletului seu memoritoriu, sî inca lu orbescu ca se nu veda, sî se nu cunosca pericolulu, in care se afla, astfelîu dar lu face pre omu nefericitu sî in lumea fiitoria; despre ce in partea a dou'a.

II.

Priviti Iub. Frati și Fii! de nou la avutulu Iacomu din S. Evangelia de astadi. „*Ce voui face?*“ striga densulu ingrigitu, candu vede frupturile mănose ale agriloru sei. „*Ce voui face, că nu am unde adună frupturile mele?!*“ Și ce a facutu dara densulu? Dora va fi alergatu in baserica, se aduca sierfa lui Ddieu, și se rostesca multiumita ferbinte, pentru că a binecuventatq ostenelele, și semenaturele sale? Vediendu frupturile frumoase ale tierinei sale, si-va fi adusu pote a minte, că are și o alta tierina multu mai scumpa, tierin'a nepretiuuta a sufletului seu, care inca ar trobuș lucrata, ca se aduca frupturi multe, frupturile fapteloru bune, cari remanu in vietii'a de veci? Vediendu binecuventarea lui Ddieu peste semenaturele agriloru sei, dora si-va fi cerutu intre rogatiunii pie și ferbinti ploi'a binecuventarii și sorele darului lui Ddieu și asupra agrului sufletului seu, ca se resara in elu, se creasca și se se immultiesca sementi'a buna, și se se coca pentru secerisiulu, ce lu va face acusi Domnulu?!

Dorere! Iub. Frati și Fii! grigile și cugetele lumesci nu lasa a se concepe (zamisli) atari cugete sante și mantuitorie in sufletulu lui. „*Acést'a voui face* — striga elu in urma, nitatu cu totulu de cele sufletesci, de cele eterne — *Acést'a voui face: Strică-vouiu granariiele mele, și le voui redică mai mari, și voui adună acolo tote semenaturele mele, și tote bunurile mele.*“ (Luc. XII. 18).

Vedeti Iub. Frati și Fii! acést'a e deprinderea neobosita a Iacomului de avere pe pamentu, a strică și a redică (a rezidí) neincetatu. „*Strică-vouiu granariiele mele, și le voui redică mai mari!*“ Ce i pasa lui de mantuirea sufletului seu? ce i pasa lui de ceriu? Cei pasa de Domnulu și Creatoriulu seu? Avuti'a are mai mare pretiu inaintea lui, decâtu sufletulu nemoritoriu, decâtu ceriulu, decâtu chiaru Ddieu; avuti'a este Ddieulu, idolulu seu, carui se inchina, și afora de care elu nu voiesce a cunosce altu Ddieu, pentru ace'a numesce S. Pavelu Apostolulu pre omulu Iacomu: „*Sierbitoriu Idoliloru.*“ (Efes. V. 5).

„*Nimene nu pote sierbi duoru domni* — dice Mantuitoriulu nostru Isúsu Cristosu — *că séu va urí pre unulu și va iubi pre altulu; séu se va tiené de unulu, și nu va grigi de altulu. Nu poteti sierbi lui Ddieu și mamonului*“, adeca bunuriloru pamentesci. (Mat. VI. 25). Lacomulu de avere, lipitu cu sufletulu seu de pamentu, se teresce ca unu vërme numai pe pamentu, traiesce numai din pamentu și pentru pamentu; fora a se scí redică cu cugetulu seu la bunurile cele nevediate ale ceriului, fora a se scí naltii'a la Ddieu.

Veniti Iub. Frati și Fii! la altariulu acestui idolu tiranu, la altariulu mamonului, unde sierbesce și sierfesce Iacomulu de avere di și nopte. Priviti și ve infiorati, vediendu cum Iacomulu si-a junghiatu și si-a pusu chiaru sufletulu seu nemoritoriu pe acelu altariu alu peritiunii și osendei!
„*Radecin'a totororu reutatiloru este iubirea de argintu*“ dice S.

Pavelu Apostolului (I. Tim. VI. 10), „*cei cari vreu se se inavutiesca, cadu in ispite si in curse, si in pofta multe nefolositorie si vatematorie, cari cufunda pre omeni in aduncime si in perdiare*“ (ib. 9).

Lacomulu de avere semena unui arbore, in care a altuitu diavolulu deosebite ramure de pecate. Cu arborii pamentului se intempla de comunu, cà se nobiliteza inca, deca se altuiescu ramure straine in densii; dar diavolulu planta in omulu lacomu numai ramure rele, numsi ramurele pecateloru, cari strica totu arborele, de nu mai pote produce numai fructuri rele, vermore, si putrede. Precum in spinisiu (locuri spinose) nu si-afila locu priitosu florile, ci numai scalii cresc, si numai sierpii veninosi petrecu bucurosu in densulu; astfelu in sufletulu omului lacomu de avere nu potu prinde radecina, nu potu cresce si infloři virtutile, cu atâtu cresc in mesura mai mare in densulu patimele veninose si totu feliulu de foradelegi.

Pote-se cugetá ore vr'o foradelege atâtu de mare, vre unu miedilocu atâtu de afurisitu, vre o cale atâtu de sucita si ascunsa, de care se se infiore lacomulu nesaturatu, candu e vorba de immultirea averii sale? Mintiuna, insielatiune, juramentu strembu, certa, clevetire, dusmania, necredintia, blamarea nunelui seu, periclitarea onorii sale, nemultiumita, procese (pêre) nedrepte, asuprire, la tote e gat'a lacomulu nerosinatu, numai se pota face dupa placulu poftei sale nebune si nesatiöse. Nu cunosce elu neci chiaru parinti, neci frati, neci sorori, neci amici, alu caroru bine, a caroru fericire se nu fia gat'a a o sierfi dorului seu noinfrenatu, de a se inavuti, si a se inavuti cu ori-ce pretiu, prin ori-ce miediloce, pe ori-ce cale. Au nu a rapitu lacomi'a pre nefericitulu Jud'a, a vende chiaru sangele nevinovatu alu Binefacatoriului, Invetiatoriului si Ddieului seu? Au nu a avutu dara dreptu S. Apostolu, candu numesce *lacomi'a radecin'a totororu reutatiloru?* In daru bate apoi Ddieu cu darulu seu la anim'a unui omu ca acest'a, se o misce, se o immoie, ca se sierfesca ceva si pentru marirea lui, spre infrumsetiarea bisericei, seu spre redicare si spriginirea altoru asiediaminte folositorie omenimii, cà-ci lacomi'a a legatu manele lui, ca se nu pota dá; in daru se apropia de densulu seraculu in strantiele sale cu facia palita si uscata de fome; lacomi'a a astupatu urechiele lui, ca se nu auda strigarea de dorere a deapropelui seu lipsitu!

Pe lenga tote aceste ar mai fi inca sperare, cà dora se va intorce din retecirea sa; dar vai! poft'a nestemperata de argintu, lacomi'a desfrenata lu orbesce intru atât'a, încátu nu si-mai pote deschide ochii, ca se cunosca periculu, in care se invertesce, ca se veda aduncimea, in care grabesce.

Priviti ve rogu inca odata la avutulu din S. Evangelia de astadi. Ce face elu in prisosinti'a avutiei sale? „*Suflete!* — striga elu sufletului seu, orbitu de foculu lacomie — *Suflete! ai multe bunuri adunate spre multi ani; odinesce-te, manca, be si te desfeteza.*“ (Luc. XII. 19). Ve-

deti aci Iub. Frati sî Fii! vedeti orbi'a acestui avutu lacomosu. „*Suflete! ai multe bunuri.*“ Elu numesce averile sale „*bunuri!*“ dar cum pote ore vorbî asiá, deca nu ar fi orbitu de patim'a sa? Deca ar voi se spuna adeverulu, ar trebui se le numesca mai bine spini ascutiti, cari lu impungu neincetatu, sî nu i lasa pace sî odina; ar trebui se le numesca mai bine sierpi veninosi, cari i ranescu de morte sufletulu, sî elu le numesce in orbi'a sa „*bunuri*“, sî inca ce bunuri! Bunuri ale sufletului seu! „*Suflete ai multe bunuri adunate spre multi ani.*“ Ce feliu? Ore bine audu? ore nu me insiela urechiele? „*adunate spre multi ani!*“ Spre multi ani? Dar cine este ore acel'a, pre care se lu fia crutiatu mortea pentru avuti'a sa? Cum de nu si-adeuce ore densulu a minte, cà pote adormi intru o di neasceptata, pote in diu'a de mane, sî nu se va mai desceptá, decátu in eternitate cu manele gole? „*Avutulu va adormi, sî nu va mai adauge; si-va deschide ochii, sî nu va aflá.*“ (Job. XXVII. 19). Vedeti, cum l'a orbitu patim'a sa nestemperata; nu mai cunosce neci ace'a, la ce l'aru poté invetiá intemplantile de tota diu'a. „*Odinesce-te*“ dice elu sufletului seu. Ce feliu! Apele se misca, se turbura, sî éra se asiedia; se cutremura câte odata pamentulu, sî era sta, éra se opresce; ma cine a vediutu vre odata in odina sufletulu lacomosu?! Intru adeveru orbi'a vorbesce din avutulu acestu nebunu. „*Manca, be sî te desfeteza!*“ asiá indemna elu mai de parte sufletulu seu. Oh retecire orba, oh orbia retecita, demna de compatimire! Lacomia a trasu o pelitia atátu de intunecosa peste ochii mintii lui, încátu acum nu si-mai pote cunosce neci sufletulu, sî in orbi'a sa lu cugeta de animalu, care are se fia saturatu cu mancare sî beutura trupesca. A mancá sî a bé acést'a e deprinderea lui, acést'a tient'a lui pe pamentu. Au n'a avutu dara dreptu Mantuitoriulu, candu l'a numitu „*nebunu?*“

„*Nebune!* — i strigá unu viersu din ceru intru o clipita neasceptata — *Nebune! in noptea acést'a voru se cerra sufletulu teu dela tine; dar cele ce ai gatitu, ale cui voru fi?*“ Ah! ce dorerosu lu va fi surprinsu acést'a judecata cumplita! Celu ce si-a pusu tota fericirea in lumea acést'a, trebuie se se mute acum in alta lume, unde nu lu potu petrece bunurile sale iubite; celu ce si-a cercatu tota bucuri'a in averile lumii, trebuie se se infacisizeze acum de locu inaintea creatoriului a tote, a dá sama despre ce'a ce a castigatu pentru vietia eterna. Acum la reversarea dioriloru eternitatii i se deschidu ochii, acum vedu, ce nebunesce a lucratu, candu si-a pierdutu dilele scumpe ale vietiei in grigi sî planuri stricatiose, in silintie nefolositorie; vai! ce bucurosu ar remané, cum ar fi gat'a, a incepe de acum o vietia mai intielepta; in daru! cuventulu resuná, sî elu trebuie se plece sî se ste inaintea Judecatoriului dreptu incarcatu cu sarcin'a unei vietie petrecute in sedaru.

Granarielu lui pline remanu in lume, trecu in mane straine; éra elu pleca pe calea eternitatii cu manele gole, fora de a-si poté luá neci macar o traista de merinde, neci macar o bucatura de suvenire din

bunurile sale adunate cu atâte sudori și ostenele. Din foculu lacomiei, în care a arsu neîncetatu în lumea acéști'a, elu se scobore, trebuie se se scobora de a direptulu în foculu nestinsu alu iadului, unde va arde și va plange în eternu tempulu pierdutu, tempulu petrecutu atātu de nebunesce în servitiulu afurisitu alu lumii și alu bunuriloru ei.

Ce insielatiune dorerosă! Ce desamăgire amară! Ca paserea, care culegundu-si nutretiu pe pământu, se prinde și se încalcesce în sméculu, ce i s'a aruncatu în ascúnsu, și ea biet'a nu observa, că e prinsă în cursă, numai atunci, cându vre se sbore mai departe; astfeliu se prinde și se încalcesce în curs'a diavolului, lacomulu necumpetatu, cându culege și aduna bunurile lumii acesteia; și o dorere! orbitu de patim'a sa fora satiu, elu nu si-observa legatur'a nefericita, numai atunci, cându sufletulu seu trebuie se sbore din lumea acéști'a înaintea scaunului ddiescu.

Tardiă și cumplită deceptare! „*Asiá se întempla cu acel'a, care si-aduna (numai) și comora, și nu se înăvutiesce în Ddiu.*“ (Luc. XII. 21).

Și acum asi poté grabi spre închiarierea cuventarii mele; dar me reține înca o împregiurare. Pare că audu pre unii mai pucinu avuti dintre voi Iub. Frati și Fii! strigandu cum a strigatu odiniora fariseulu în baserica facia cu vamesiulu: Domne! multiumescu-ti, că nu sum ca și alții, și nu arde de lacomia de avere sufletulu meu, ca și sufletulu celor avuti.

Înainte de a rostii asemenea cuvinte, luați-ve bine pe sama Iub. Frati și Fii! ca se nu fia acele faciaria peccatoasă, cum au fostu și cuvintele acelu fariseu. De și si-petrece cine-va viet'a în seracia, totusi chiaru asiá pote fi vinovatu lacomiei, ca celu avutu, deca se lipesc de pucinu, ce are cu iubire nestemperată, și deca se bate după avere cu lacomia necumpetată. Pentru ace'a întreba S. Augustinu: „Ce îți folosesc, de și nu posedi bani și avere, deca în lăintrulu teu ardi de dorulu după dens'a? Deca în starea ta lipsită, esci neîndestulitu cu rânduiești'a lui Ddiu, și te necasesci, pentru că nu îți tramite mai multu? Deca te totu trudesce neîncetatu plinu de neodina, ca se fia avutu? De și în fapta esci seracu, esci avutu totusi în cugetulu teu; de și nu ai bani în armariu, (seu în mesă, în lada) esci lacomu totusi în sufletulu teu și cu voi'a ta.“ Asiá vorbesce S. Augustinu, și vorbesce prea adevăratu. Nenumerați și între seraci aceia, cari se lipesc cu iubire necumpetată de mic'a loră posesiune, și aru dorii se înghitia în lacomi'a loră fora satiu, deca aru poté, și în sinulu loră tote averile lumii.

Iub. Frati și Fii! Numai un'a este avuti'a adevărată, care pre celu ce o cerca, nu lu amăresce neci odată, și pre celu ce o află, nu lu însiela, nu lu parasesce în veci; se vi o descoperu ore? Știu, că o-ati găcitu voi înainte, că acéști'a avuti'a nu este avuti'a ce o întinde lumea, ci este avuti'a, ce o posedă sufletulu, avuti'a în Ddiu, avuti'a fapteloră bune pentru imperati'a ceresca! Voiti dar a fi avuti întru adevăru? Atunci îndreptati animele vostre spre Ddiu și spre imperati'a lui. După

castigarea acestei avutii sante, neperitorie se bata neincetatu, si se bata cu lacomia, cu neastemperu animele vostre, si se nu ve opriti, se nu ve odiniti, pana nu o veti afla, pana nu o veti posedé (avé).

Ar fi unu lucru de rosine, deca unu barbatu coptu, séu unu betranu de onore s'ar tavalí si s'ar jocá ca si pruncii in pulbere; dar nu este ore cu multu mai rosinosu, deca noi fiii lui Ddieu, eredi (mosceni) imperatiei ceresci, ne terimu prin pulberea pamentului, adunandu nasipu si lutu, candu suntemu chiamati la bunuri cu multu mai inalte, la bunuri neperitorie?! Lumea ne imbia cu bunurile sale trecatorie; Ddieu ne imbia cu bunurile sale statornice, cu o eternitate plina de fericire; cari se le alegemu? Ce stati la indoicla? „*Cercati mai antaiu imperati'a lui Ddieu si dreptatea lui, si tote celelalte se voru adauge voue.*“

Asiá Iub. Frati si Fii! se cercamu mai antaiu si peste tote imperati'a lui Ddieu si dreptatea lui; éra cu bunurile lumii acesteia, mai multe séu mai pucine, ce ni le-a daruitu Ddieu séu ca moscenire dela parintii nostri, séu dupa trud'a si ostenele'a nostra, se fimu indestuliti, rostindu multiumita lui Ddieu; se le posedemu asiá, ca se fimu gat'a, a ne despartí de ele in tota clipit'a, candu ne va demandá Ddieu; gustandu-le se le gustamu cu cumpetu si mesura; din abundanti'a nostra multa séu pucina se contribuimu bucurosu spre marirea lui Ddieu si a bisericeii sale sante, spre acoperirea lipseloru celoru seraci dintre noi, si spre alinarea doreriloru confratiloru nostri suferinti. Se folosimu cele trecatorie asiá, ca se nu perdemu cele eterne, cele pamentesci asiá, ca se nu perdemu cele ceresci! Tota grigea, tota nesuinti'a si ostenele'a nostra se se indrepte intru acolo, ca se potemu ajunge odiniora in ceriu la Ddieu, comor'a nostra cea mai inalta, si se potemu petrece odiniora in giurulu scaunului maririi sale in fericire si indestulire neturburata in toti vecii. Amin.

Dominec'a a XXVII. dupa S. Rosale.

Predica

(de **Justinu Popfii**).

Despre invidia (séu pisma).

„Maimarele sinagogeii maniandu-se, pentru cá vindecase Isusu Sambat'a, respunzandu disc poporului: siesa dile sunt, intru cari se cade a lucrá; deci veniti in aceste si ve vindecati, éra nu sambat'a.“ (Luc. XIII. 14).

Minunata mi se pare Iub. Crest.! portarea mai marelui sinagogeii facia cu binefacerea Mantuitorului nostru Isusu Cristosu amintita in S. Evangelia de astadi.

Candu invetiá Cristosu dupa datin'a sa sambat'a in sinagoga, cea veni acolo si o bieta de muicre, care avea spiretulu nepotintiei de optusprediece ani, adeca nefericit'a érá cuprinsa acum de optusprediece ani de spiretulu

necuratu, de diavolulu, și acest'a o fece atâtu de gârbova, încâtu nu potea neci decâtu se se indirepte in susu. Iaduratu lu Cristosu, care este totu de un'a gat'a a sterge lacrimile și a vindecă ranele celoru ce suferu in dorori, miscatu de compatimire, o chiamă de locu la sine și punendu-si manele pe dens'a, o vindecă.

Muierea reinsanetosiată cu facia ardienda de bunuria și cu anima plina de multiumita si-redică viersulu, a rostî inaintea a tota multînea adunata lauda lui Ddieu pentru vindecarea sa minunata, și cu dens'a de impreuna se bucură totu poporulu — dice stulu Evangelistu de minunile mari, ce le facea Cristosu. Ce se vedi inse? Maimarele 'sinagogei in locu de a se bucură și elu impreuna pentru vindecarea fericita, in locu de a-si mestecă și elu viersulu seu intre viersurile de lauda a totu poporulu, ce premariă pre Cristosu; se supera, se catranesce, se mania.

Ce anima a potutu avé ore acestu maimare alu singogei, de pre elu nu lu misca spre bucuria, ci spre superare, spre mania fericirea de apro-pelui seu? Se supera, se mania pe Cristosu, pentru că in indurarea sa mangaia și mantuiesce pre o bieta nepotintiosa de suferintiele ei indelun-gate; se supera și se mania pe totu poporulu, pentru că lauda pre Cri-stosu pentru minunile mari, ce le face, și respundiendu dice: „*siesa dile sunt, intru cari se cade a lucră; deci veniți intru aceste și ve vinde-cati, éra nu sambat'a!*” Cluj / Central University Library Cluj

Ce cuvinte sunt aceste depe buzele unui maimare alu sinagogei? Se nu scie ore densulu, că este iertatu a face bine, a vindecă sambat'a?! Veniti in alte dîle de ve vindecati, éra nu sambat'a! Priviti Iub. Crest.! cum se incerca faciariulu de elu, a-si dá unu aeru de zelosu (adeca a se arată ca și candu ar revni) pentru santîrea sambatei. Dar cine nu vede ore, că nu zelulu santu pentru marirea lui Ddieu, ci *invidî'a* (pism'a) vorbesce din densulu?

Cristosu castigă din di in di totu mai mare vedea, totu mai multa stima inaintea poporulu pentru minunile și binefacerile sale mari; dar acést'a nu veniă bine la socotel'a fariseiloru, cari nu poteau suferi ca unu simplu nazarinénu, cum tieneau densii pre Cristosu, se fia mai onoratu și mai laudatu, decâtu densii; deci se superau, se catraniau, și cercau in totu modulu, cum l'aru poté prinde in vorbele și faptele sale!

Oh blastemat'a de invidia! Ea numai atunci are diua buna, candu altii lacrimenza și se necasescu; éra candu altii se bucura, ea suspina, și plange; candu altii si-deschidu buzele spre lauda, ca si-ascutiesce limb'a spre defaimare și batjocurare.

Iertati-mi Iub. Crest.! ca folosindu-me de ocasiunea, ce mi intinde S. Evangelia de astadi, se ve tragu atentiunea asupra acestui pecatu cum-plitu, *asupra invidiei*, care invenineza și duce la perire atâte suflete omenesci, și se ve aratu in cuventarea mea de astadi *invidî'a asiă pre-cum este dens'a in adeveru in firea și ensusirile ei uritiosi, in lucrarile și urmarile ei fatali* (stricatiose, periculoase).

Domne! lumina cu darulu teu animele ascultatoriloru mei, ca adeverulu ce venu a-lu vestí, se produca frupturi (roda) bune spre vietí'a de veci!

Ce este invidí'a? Inainte de a ve responde la întrebarea acést'a, lasati-Iub. Crest.! se ve aratu mai antâiu pecatulu acestu uritu intru o icona, asiá precum si-lu intipuiâu sí zugraviau cei vechi.

Rogandu unu cutare dintre stramosii nostri pre unu pictoriu (zugravu) ca se zugravesca pe partea lui unu omu invidiosu (pismas, pismataretíu), dar cum lu va poté mai bine nimeritu. Pictoriulu se cugetà unu tempu, apucà apoi penelulu, sí zugraví o icona, care infacisiá o statura de femea betrana, sbarcita, cu sierpi sí cu facia in mana, cu trupu uscatu, cu facia supta sí galfeda, cu ochi intunecati, tienendu-sí anim'a in mana, care o muscă sí o rodea cu ensisi dintii sei. Intru adeveru! pictoriulu nu potea intinde despre omulu invidiosu o icona mai fidela, mai adeverata, decâtu acést'a. Etatea (verst'a) betrana a acestei stature de femea, aratá, cà invidí'a este unu pecatu forte vechiu sí inradecinat aduncu pe pamentu, care si-are inceputulu seu acum dela facerea lunii, precum e scrisu: „*Prin invidí'a diavolului a intratu mortea in lume.*“ (Intiel. II. 24). Sierpii sí fací'a din mana aratau, cà invidí'a musca pre altii ca sierpii sí aprinde pretotinde fací'a certei (sfadei) sí a urei. Trupulu uscatu, faci'a supta sí palida, ochii intunecati, sí peste tote aceste anim'a, ce si-o tiene in mana, muscandu-o sí rodiendu-o cu ensisi dintii sei, aratau intru unu modu câtu se pote mai viu mai adeveratu sí totu odata mai infioratoriu sorteá nefericita, la care se osendesce pre sine omulu cuprinsu de acést'a patima fatale. Invidí'a lu petrunde pana la osc, lu suge, lu usca, lu rode, lu manca pana nu lasa in trupulu lui alta-ce, decâtu veninu sí dorere. Vieti'a lui este o tortura neincetata, unu iadu adeveratu. Tote aceste câte le vedemu aci intipuite cu atât'a istetíme sí fidelitate intru o icona, se voru vedí sí mai apriatu, deca vomu priví Iub. Crest.! invidí'a mai de aproape precum este, precum se arata ea intre omeni in tota uritiunea sí stricatiunea ei.

Ce este invidí'a? „*Invidí'a* — dice S. Gregoriu — *este o amaritiune sufletesca pentru binde deapropelui, sí o bucuria reutatisa pentru nefericirea lui.*“ Asiá dara fericirea altuia, pentru care ar trebui se se intristeze, este pentru densulu o bucuria dorita; in darulu, in binecuvantarea, ce o reversa ceriulu asupra altuia, elu privesce unu blastemu, ce lu tramite ceriulu asupra sa.

Oh reutate afurisita! Ddiu ne-a datu anima, sí a plantatu in ea sentiemintele cele mai fragede, cele mai generose, ca se ne bucuràmú cu cei ce se bucura, sí se plangemu cu cei ce plangu; sant'a credintia ne demanda a traí la olalta in legatur'a cea mai strinsa a iubirii, ca sí candu amu avé cu totii numai o anima, ca sí candu amu fí cu totii me-

dulariele aceluiași trupu; invidiosulu inse smulge din anim'a sa cu mana temeraria sentiemintele fragede, ce i le-a plantatu Ddieu, altuindu in locul lor burian'a veninosa, invidi'a, și frange cu frunte nerosînata legatur'a cea mai santa a iubirii, pentru că precum dice S. Augustinu: „*in-birea impreuna, era invidi'a despartiesce.*“

Asemene este invidiosulu acelei paseri din Indi'a (paserea Nibus) despre care scriu cei bețrani, că in tempu frumosu, candu stralucesce sorele, remane siedindu trista in cuibu; era in tempu uritu, ploiosu și viforosu, shora rota in aeru voiosa și cantandu. Astfelu siede cu facia posomorita la vetr'a sa invidiosulu, candu vede că stralucesce deapropelui seu sorele fericirii; din contra se bucura, canta și ride ca unu diavolu, candu vede că se scoboru asupra deapropelui seu nuorii nefericirii.

Invidiosulu este unu dusmanu neimpacatu, care cugeta purure numai resbunare, și resufla numai ura in contra deapropelui seu; și pentru ce? l'a vatematu pote, séu i-a facutu ceva reu deapropelu seu? Altu dusmanu se aprinde de ura și resbunare numai pentru aceea, că se sentiesce vatematu si-recunosc nedreptatea sa, se umilesc și face destulu onorii vatemate a deapropelui, acest'a se imblandiesce era, și i tinde bucurosu mana de impacare. Nu asiá invidiosulu. Pre elu nu l'a vatematu nimone, nu i-a facutu nimene neci unu reu; și totusi petrece cu blastemu pre deapropelu seu in calea sa, dorindu se lu veda cadiutu depe scaunulu fericirii in aduncimea misielatatii; anim'a lui afurisita nu se infiora neci de cugetulu cumplitu, se veda pre deapropelu seu cadiutu depe naltimea virtutiloru, in noroiulu peccatoru, și se lu veda chiaru morindu nemarturisitu și necuminecatu!

Oh crudime omenesca! Ferele selbatece, leulu, tigrulu, nascute și crescute in codrii intunecosi, lipsite de lumin'a conducatoria a mintii, cu care e prevediutu omulu, nu mergu asiá departe in furi'a lor ca omulu domnitu de invidia. Ele se manca un'a pre alt'a ce e dreptu, dar numai deca sunt flamende, spre a-si stemperá fomea; ele se arunca și asupra omului, dar numai deca sunt acitiate la aceea; neci chiaru sierpele viclenn, nu musca și nu si-versa veninulu seu, deca lu feresci, deca nu l'ai vatematu séu nu l'ai calcatu din intemplanare su petiore. Numai omulu este aceea fiintia cruda, care fora a fi vatematu, fora a fi acitiatu, fora de a avé neci macar umbr'a de causa adeverata, sta gat'a se mance . . . pre cine? pre semenulu seu, pre deapropelu, pre sociulu, pre aniculu.

Ba invidiosulu — dice S. Joann gura de auru — pestrece chiaru și pre diavolulu in reutatea sa; că-ci diavolulu invidieza și elu, dar nu pre semenii sei, invidi'a lui tota se indrepta in contra nostra a omeniloru; era tu oh omule reutatosu! gonesci cu invidi'a ta pre acel'a, care este de o fire și fiintia cu tine, care este cu tine dimpreuna medulariu alu aceluiași trupu; tu oh omule reutatosu! manci ens'asi carnea ta, și asiá faci unu peccatu, care nu lu facu neci chiaru diavoliu in iadu!

Intru un'a inse totusi conviene invidiosulu cu diavolulu; că-ci diavolulu strica omeniloru și i arunca in osend'a eterna, fora de a-si folosi șie prin acést'a nimica; astfeliu invidiosulu dorește reu deapropelui seu, și cerca a-lu face nefericitu, fora de a poté trage densulu din acést'a neci unu folosu.

Abiá este dar Iub. Crest.! vre o patima atátu de uritiosa in anim'a omului ca invidi'a. Ensasi firea omului se infiora de dens'a intru atát'a, încátu nu este omu atátu de cadiutu, carui se nu i fia rosine a-si marturisi acést'a patima a sa. Dorere! am vediutu omeni, cari in orbi'a loru inca se laudau cu patimele sale; am vediutu desfrenati, cari povesteau fora neci o sfiela desfrenole sale cele mai nerosinate; am vediutu insielatori și mintiuosi, cari nu faceau neci o taina din insielatiunile și mintiunile sale; am vediutu avari (sgârciti), pre cari i scapá câte odata limb'a a vorbi despre tesaurulu ascunsu, adunatu peste olalta in ladele sale etc.; dar cine a vediutu de candu e lumea vre unu invidiosu, care se se fia laudatu cu acést'a patima a sa urita? Invidiosulu si-ascunde acést'a patima a sa in adunculu animei, ca se nu o veda lumea, și e gat'a a se blastemá, și a ti se jurá in feliu și forma, că nu o cunosce, că și elu o uresce și o despretiuesce din tota anim'a.

Dar Iub. Crest.! pre câtu este de uritosu acestu pecatu in firea și in ensusirile sale; pe atátu este de fatale (stricatiosu) in lucrurile și urmarile sale.

Fiacare alta patima are dulceti'a sa, care ne gadelesee, și ne rapesce la pecatu. Sumetiulu se desfeteza in diregatori'a castigata, lacomulu in banii adunati, desfrenatulu in placerea gustata etc. Dar ce aduce ore invidi'a? Ce dulceti'a? ce bucuria? ce desfetare? Ah Iub. Crest.! Invidi'a nu aduce celui ce o nutresce in sinulu seu, decâtu amaritiune, și megnire. Asemene este invidi'a sierpelui veninosu, ce l'a inghititu omulu din o intemplare nefericita, și care apoi lu rode, lu manca neinctatu. Ba invidi'a esto mai rea și decâtu sierpele veninosu; că-ci deca ai si inghititu sierpele veninosu din nefericire, cu lécuri corespundiatore éra lu poti scote afora, séu deca nu ti succede acést'a, lu poti imblandi, ca se nu te roda și musce atátu de cumplitu, deca lu saturi cu mancari, cari i sunt placute; inse afurisit'a de pisma jace ascunsa atátu de aduncu in paturele animei, încátu e forte greu, a o scote afara; dar neci nu o poti saturá și imblandi, pentru că invidi'a nu e neodinita pentru aceea, că dora ea nu ar avé cu ce se se sature, ci pentru că vede că se satura și altulu; pana candu dar vede ea câte ceva la altulu, pana atunci ea nu are stare, nu pace, ci te totu rode și manca neinctatu. Anim'a invidiosului nu cunosce dara ce e pacea, ce e odin'a, ce e indetulirea. Astfeliu invidiosulu si-este calau (hoheru) șie ensusi. Au nu are dara direptu S. Gregoriu Nasiansenu, candu dice că: *„intre tote patimele invidi'a este patim'a cea mai nedrepta, și despre alta parte éra cea mai drepta; cea mai nedrepta, că-ci dens'a este dusmana a totu ce vede bunu; și totusi cea*

mai drepta, pentru că dens'a manca pre ensusi Domnulu seu." Tote pecatele si-ieu pedeps'a loru; invidiosulu se pedepsesce inse elu ensusi pre sine cu man'a sa.

Si cine ar fi ore in stare Iub. Crest! a numerá tote acele foradelegi cumplite, si a le numí dupa nume, câte se nascu din acést'a patima urita? Cainu avea unu frate bunu si nevinovatu, care nu i-a facutu neci unu reu, nu l'a vatematu neci odata; totu pamentulu erá alu loru, poteau trai in pace si indestulire. Dar eta vedindu Cainu, că este mai placutu fratele sou Abelu inaintea lui Ddiou, se aprinse invidi'a in anim'a lui reutatiosa; lu insiela apoi odata cu sine afara la campu, si cutezà a-si redicá man'a cu cugetu diavolescu asupra fratelui seu, si lu lovi de cadíu mortu la pamentu. Ce a udatu dar pamentulu mai antaiu cu sange de frate? Invidi'a! Si pre Josifu din Egiptu, pentru ce l'au vendutu fratii sei? Din invidia, pentru că erá mai iubit de parintele seu, decâtu ceialalti. Davidu invinse pre Goliath, scapandu prin eroismulu seu tier'a sa de filistei. Poporulu evreescu lu intempina in calea sa cu cantece de bucuria si de lauda, éra Saulu imperatulu in locu de a se bucurá si elu cu tota tier'a sa, orbitu de invidia lesiuiesce dupa Davidu, merge cu armata in contra lui, ca se lu prinda si se lu omora. Si ce a indemnatu pre Irodu imperatulu a dá mandatulu cumplitu, se se ucida atatia pruncuti nevinovati? Au nu invidi'a blastemata? Aude că s'a nascutu unu nou imperatu alu evreiloru, Isusu Cristosu, aude si tremura imperatulu foradelege, că acést'a va cuprindo scaunulu imperatescu dela densulu; deci tramite toti calaii (hoherii) sei, ca in Viffaimu si in giurulu lui se ucida pre toti pruncutii de doi ani si mai mici; cugetandu că va fi intre acestia si Isusu prunculu ddiuescu. Vedeti Iub. Crest,! grosnici'a invidiei!

Imperatulu romanu Iustinianu avea unu duce bravu, cu numele Belizaru, care castigá tierai sale multa marire, si o mantuí cu cetele sale eroice de multe pericle. Elu invinse persii, gotii, alanii, cuceri Afric'a revoltata, Neapolulu si Sicili'a. Unde erá densulu, acolo erá si invingerea. Imperatulu lu onorá pre densulu pentru sierbitiele mari, cari le fece tierai, atâtu de tare, încátu lasá a se bate bani intru onorea lui, pe cari de o lature stá icon'a imperatului, precum se afla acést'a pre toti banii, éra de cealalta lature stá icon'a eroului Belizaru cu suscrierea acést'a: „*mundri'a (fal'a) romaniloru!*“ Cine ar fi crediutu că acestu duce bravu, atâtu de iubit si onoratu de ensusi imperatulu, va cadé in scurtu sierfa invidiei? Unii domni dela curte invidiandu marirea lui Belizaru, atât'a lu clevetira la imperatulu, paance acést'a amagitu de densii, lu aruncà pre bravulu Belizaru fora neci o vina in temnitia, unde trebuia se ascepte judecat'a sa. In urma judecat'a nedrepta fu rostita, lui Belizaru i se scosera ochii. Si acum se retrase nefericitulu intru o coliba, ce erá lenga drumu, si cerea elemosina dela cei ce treceau pe acolo cu cuvinte ca aceste: „*dati omeniloru buni! unu banu lui Belizaru, pre care lu inaltiã invingerea, si i scose ochii invidi'a.*“ Cine ar fi cugetatu, că acelu erou maritu, care

dede de sute de ori facia cu mortea in campulu de lupta, in urma va acceptá sosirea mortii sale intru o coliba seraca, umilitu si orbitu de en-sisi fiii tiei sale? Dar astfelu este invidi'a!

Au nu invidi'a a scosu pre angeri din ceriu si i-a aruncatu in afun-dimea iadului? Au nu invidi'a a scosu pre omeni din paradisu; si i-a supusu mortii?! Si ah! mintea mi tremura, si buzele abia cuteza a ve spune, ca invidi'a rafi pre omeni chiaru si la ace'a foradelege infioratoria, la a carei vedere se intuneca sorele de spaima, se despicara stoncele de compatimire, si se cutremura totu pamentulu de dorere; ca-ci invidi'a i fece pre evrei, a pandi dupa Mantuitoriulu Iumii, dupa Fiulu lui Ddiu, si a-lu restigni pe cruce, si a peta pamentulu cu sangele lui nevinovatu! Astfelu este invidi'a; la astfelu de foradelegi cumplite inca este gat'a invidiosulu, nu se alina elu, pana nu vede umilitu, nefericitu, si nimicitu pre deapropelu seu.

Invidi'a este ace'a, care provoca dusmanie intre omeni, care ascutiese limb'a spre clevetire; care imple anim'a de mania si amaritiune. Nu este vre unu miedilocu atatu de peccatosu, de care se nu fia gat'a a se folosi invidiosulu, numai se pota turbura dilele liniscite si fericite ale deapropelui seu. Nu crutia invidiosulu neci chiaru vietia deapropelui seu, si deca nu lu ucide in fapta, ca si Cainu pre fratele seu, pentru ca se teme de man'a legii, ce va resbuna asupra-i mortea deapropelui seu; de-cateori lu omore inse in cugetulu seu, postindu-i morte, si dorindu a-lu stinge — deca l'ar pote — intru o lingura de apa.

Dar vai invidiosiloru! „*Vai loru!* — striga S. Apostolu Jud'a — *pentru ca au amblatu in calca lui Cainu.*“ (Jud. V. 11). Si ce a storsu ore acestu vai amaru depe buzele stului Apostolu? Ce alta, deca nu cugetulu la pedeps'a eterna, ce i accepta in judecat'a lui Ddiu? S. Pavelu Apostolulu numera invidi'a intre peccatele acele, cari eschide pre omu dela imperati'a ceresca. „*Cei ce facu unele ca aceste nu voru mosteni imperati'a lui Ddiu.*“ (Gal. V. 21). „*Invidi'a este semnulu pedepsei eterne* — dice S. Vasiliu — *si cale la iadu.*“ Si intru adeveru, deca suntemu detori a iubi si pre dusmanii nostri, de ce pedepsa suntemu ore demni, candu gonimu cu invidi'a nostra chiaru si pre aceia, cari nu ne-au facutu neci unu reu, chiaru si pre amicii nostri? Adulteriulu — dice S. Joanu gura de aur — pote aduce spre desvinovatierea sa foculu poftei sale, furulu seraci'a sa, ucidatoriulu man'a, ce l'a rapitu ca pe nesentite, insielatoriulu castigulu seu, firesce ca tote aceste in daru, ca nu este patima atatu de infocata, care se nu o pota omulu invinge cu ajutoriulu darului lui Ddiu; dar voi oh invidiosiloru ce veti pote aduce la judecat'a lui Ddiu spre desvinotirea vostra? Ce alta, decatu numai reutatea nespusa a animeloru vostre? Si deca pedepsesce Ddiu cu morte eterna inca si peccatele acele, la cari lu ducu pre omu orbisiu patimele seu lipsele sale, putere-ar fi ore, se nu lovesca Ddiu in eternu cu cea mai aspra pedepsa acelu peccatu uritu, care nu pote purcede din neci unu altu in-

demnu acitiatoriu, ci singuru numai din reutatea cea mai mare a aninei omenesci?!

Iub. Crest.! poteti voi privi la acést'a icona a invidiei, ce vi o-am aratatu, poteti voi cugetá la fierca sí ensusírile ei uritiose, la lucrarile sí urmarile ei fatali, fora de a ve scarbí in animele vostre, fora de a ve intorce cu despretiu dela unu pecatu blastematu ca acest'a?! Tota lumea lu uresce, toti omenii lu blastema, se rosineza sí se lapeda cu buzole de densulu; sí totusi dorere! este latítu ca unu potopu peste totu pamentulu, este latítu ca burianele mai in tote animele! Invidi'a afurisita pretotindene si-afla intrare, in palatiele imperatoru ca sí in colibele tieraniloru, in monastirile calugheriloru retrasi dela lume, ca sí in casele boiariloru celoru mai lumeti. Nu numai maimarii pamentulu si-invidieza unulu altuia imperatiele, sí si-amarescu dilele cu bataie sangerose, ca se strice unulu pre celalaltu; ei sí cersitorii, cari batu flamendi sí setosi pe la usiele nostre, si-invidieza unulu altuia elemosin'a capetata. Abiá este vre o casa, depe alu carei pragu se nu caute cine-va cu invidia la cas'a vecinulu seu, la semenaturele, la vitele sí faptele lui cele bune. Ce feliu! Invidi'a privesce chiaru sí din ochii pruncutiulu de bracie, care plange, sbiera, deca fratele seu, deca sociulu seu capeta din intemplanre ceva ce nu are densulu, séu mai multu, decâtu are densulu!

Ce se facemu Iub. Crest.! cum se desradecinàmú din animele nostre, sí cum se ne pacimu in venitoriu de acestu pecatu atátu de uritosu sí atátu de latítu? „*In contra invidiei* — dice S. Isidoru — *intrarmeza-te cu iubirea.*“ Asiá, deschideti animele vostre acestui sentimentu cerescu, iubirii, cà-ci „*iubirea* — dice S. Pavelu Apostolulu — *este înduratoria, nu invidieza, nu se porta cu necuvenintia, nu cautu ale sale, nu cugeta reu.*“ (I. Cor. XIII. 4, 5). Sí fiindu cà precum adeveresce S. Augustinu, invidi'a este fiulu sumetiei, desradecinati inainte de tote sumeti'a, sí plantati umilinti'a in animele vostre, cà-ci „*ucidiendu parintele va mori sí fiulu*“ (S. Aug.) adeca ucidiendu sumeti'a, va perí sí invidi'a, care se nasce din sumeti'a ca unu fiu dela parintele seu. Recugetati a dese la urmarile amare ale invidiei; in lumea acést'a o vietia neodinita, neindestulita, éra in cealalta lume suferintie eterne in foculu nestinsu. Nu, in acelu locu santu, in imperati'a ceresca, unde domnesce odina eterna, unde toti se bucura de fericirea unui altuia, unde i intrunesce pre toti iubirea cea mai curata, nu pote avé locu invidi'a dusmana a tota odin'a, a tota fericirea sí a tota iubirea. Din iadu a esitu, in iadu trebue se si-íee pedeps'a sa meritata.

Intru ace'a se nu uitati Iub. Crest.! cà de susu vene totu darulu, dela Parintele lumineloru. Direptu ace'a decateori sentiti, cà vre a-si prinde radeci'a sa veninosa in animele vostre invidi'a, cercati scaparea vostra la Ddiu; rogandu-lu, se verse in animele vostre spiretulu seu, se stinga in densele tote sentiemintele peccatose, sí se aprinda in ele flacar'a

iubirii adevărate către toți oamenii, care se nu se stingă, decât de odată cu viața voastră.

Acăstă iubire adevărată, care este îndurătoare, nu învidiază, și nu cugetă rău, se nu o de Dumnezeu santului totororului; căci toți suntem fiii aceluiași Părinte, care împartășește fiacui în abundența darurilor sale; toți suntem frați, resemănați prin același sânge nevinovat al Fiului lui Dumnezeu, și chemați la posesiunea aceluiași avuții, aceluiași fericiri eterne, la cari se ne ajute Dumnezeu a ajunge odată cu toții. Amin.

Predice ocazionale.

Predicele la mortu,

cari au concursu la premiul alu doile.

VIII.

La mormânta unei femei nobile.

„Priveghiati că nu sciti diuă neci oră, în care va veni fiul omenesc!“

(Mat. XXV. 13).

Ne-amu adunatu, Tristi Ascultatori, în locul acăstă, pentru ca se dăm onora cea din urma repausatei în Domnul, a carei osăminte jaci înaintea ochilor noștri, lipsite de viață, fără mișcare și fără putere.

Cine este acăla, care se nu fia fostu petrunsu de dorere și întristare, cându a auditu anunțându-se prin tragerea clopotelor, cumca a încetatu de a mai fi între cei vii femeia cea atâtu de onorată, mamă unor fii datatori de atâtă speranță, demnă sora și consangena a unei familii atâtu de alese, careă a fostu ornamentul întregu nămului său? Indesiertu se ostenește ochiul nostru cautându după acăla, careă cu puțin mai înainte înfloră în întregu juneții sa, și careă în întregu decursul fericitei sale vieți, nu se îngrijă decât de bunăstarea casei sale, de acurată împlinire a oficiilor sale domestice, dar mai vertos de cugetul de a castigă plăceri onoratului său sociu, carele încă numai și numai în densă și vedeă concentrată întregă fericirea sa; indesiertu, diu, o cautam, căci ea nu mai este, ci ea, binefacătoarea seracilor și lipsitorilor, a dispărutu dintre cei vii. Așa e Tr. A.! pierderea ei o semte familiii sa, o semte amiciei săi și toți-ței ce o cunoscă mai de aproape!

Înse cine se direga operele providenței, careă acum tramite asupra-ne evenimente fericite și plăcute, acum nefericite și triste? Cine pote cuprinde cu mintea sa cea marginită, că pentru ce a trebuit densă se vena aici cu puțin ani mai înainte ca mireasa grățioasă, spre a esca între

ai sei prin misericordia și binefaceri, spre a gustá cele mai frumose plăceri ca mama, și apoi atâtu de curundu se fia smulsa din braciile aduncu intristatei sale familie și din miediloculu obidatiloru sei amici și amice? Cu totu dreptulu se pote dice dara că „*cugetele lui nu-su cugetele noastre, și căile lui nu-su căile noastre.*“ Inse cu câtu e mai inaltu ceriulu decâtu pámentulu, cu atât'a-su mai inalte și mai sublime și sfaturile aceleia, care tote direge dupa voi'a sa, decâtu simplele nostre proiepte, asceptari și dorintie! Ddienu a voitu asiá! și elu e Domnulú vietiei și mortii! Noi trebuie se ne supunemu voiei lui cu umilintia, cu incredintiare fiesca și cu resemnatiune, deorece nu voiesce altceva decâtu binele nostru chiaru și in acelea, cari noi nu le potemu cuprinde.

Nobilea și bun'a nostra concetatiána, e strapusa acum la repausulu celu fericitu, a incetatu pucinele plăceri ale esistintiei sale pámentesci, dar totu odata au incetatu și dorerile unui morbu consumatoriu. Acum i este bine! și memoritoriulu ei sufletu, carele fú chiamatu la o vietia și fericire noua, are se doresca numai atât'a, ca aceea, pre cari i-a lasatu in vietia se o privesca cu mangaiare, se i pastreze cu sinceritate memori'a, și in urma se pota conduce cu iubire pre fii sei ca asiá candva érași se se reunesca in regiunile mai inalte pentru eternitate. Oh! Tr. A., câte mangaiari, câte bucurie și câte sperari nu ne presteza relegiunea chiaru și pe marginea mormentului!

Ea și aici ne spune cu o voce blanda, cumca avemu totu dreptulu a plange pre repausat'a cu lacrimi de dorere, deorece dens'a a meritatu onorea, amorea și dorerea nostra. Inse nu mai plangeti, pentruca căile Domnului sunt sante. Precandu petrece dens'a in locuintiele ceresci, nobilile insusiri spiretuali și cordiali, ce le-a aretatu aici in o vietia atâtu de scurta in asiá mesura mare, i revoca adeseori in minte memori'a, — inse trebe se fia ace'a o memoria mangaiatoria și superba, deorece nimene nu si-pote altmintrea aduce a minte de insusirile cele maretie, decâtu cu mangaiare și bucuria? „*Pomenirea dreptului cu laude*“ e unu adeveru espresu inea cu mii de ani mai inainte și sustienutu pana in diu'a de astadi.

De aci purcediendu, Tr. A., in partea prima a vorbirii mele me voiu restringe pre lenga eschimatiunea: „*O omule, adu-ti a minte de morte*“; éra in 2-a pre lenga propusetiunea cumca: „nobilile insusiri ale aecelor'a, cari s'au stersu din catalogulu celoru viui, sunt cea mai mare mangaiare pentru gelitorii remasi.“ Deci pana candu me voiu esprime pe scurtu, me rogu de atentiune și paciintia.

I.

O omule, adu-ti a minte de morte! Ea vene de securu, dar nime nu scie la care ora. Ea vene ca unu lotru de nopte, ce intra in casa-ti, nedandu de scire despre venirea sa. Și de sosirea ei nu scapa nime. Nu, ea nu crutia, neci stare neci genu; nu e securu din aintea sagetei sale

amare, veninose și ucidentorie neci junele, neci betranulu, neci fiulu, neci tat'a; că-ci ici rapesco pe avutulu de pre gramad'a-i de tesauare adunate, dincoace scote pre unu seracu din starea-i deplorabile; colo inchide cartea unui filosofu prea invetiatu, și dincolo face se se vescuiesca ca o flore a gradinei unu pruncu nevinovatu. Ici restorna la pamentu pre junele robustu, precum viforulu restorna căta odata arborii coi mai frumosi; și dincoace impinge cu totulu in gropa pre unu betranu, ce și de altmentrea e cu unu petioru in ea. Colo rapesco pre unu sinceru amieu din braciele celoralalti, și dincolo — fora vre o compatimire — lasa nesce copii necrescuti și lipsiti de totu ajutoriulu, i-lasa plangundu și frangundu-si manele pe mormentulu parintiloru sei!

O omule, adu-ti a minte de morte! că-ci adi esti curagiosu, sanetosu și voiosu, precandu mane poti se fi prad'a ei, adi infloresce inca in tinc frumseti'a și grati'a, pecandu mane poti cadé ca o frundia uscata! Adi te afli inca in deplina potere, pecandu mane poti se fi atātu de debile, cătu altii se te porte pre braciele loru! Adi ti-ridu inca buzele cu bucuria, precandu se pote intemplá, ca mane se nu poti decâtu a lamentá de dorerile, ce ti-sfasia trupulu! Adi privesei cu o deosebita placere la tote, ce te incungiura, éra mane pote se nu se mai affe nemica, ce te ar poté desfetá. Adi vedi sorele resarindu și apunendu pecandu mane inca inainte de a resari, poti se fi trecutu din lumea acést'a! Adi audi, că acest'a și cel'a a moritu, pecandu mane pote se fia rondulu teu! —

O omule, adu-ti a minte de morte! Ea de multe ori e mai aproape de noi decum o credemu séu presupunemu, și acést'a o scimu din esperiinti'a de tote dílele, că-ci unii se trezescu demaneti'a sanetosi și inainte de a apune sorele, i cuprinde unu morbu mortale, care trage dupa sine grabnic'a apunere a atacatului. Noi in vietia avemu o tienta, și nu scimu cătu ajungemu de curundu séu de tardiu la ea, nu, ci numai ne pomenimu adata că dāmu cu capulu de ea, port'a se deschide, și atunci vietia, lume, amici, consangeni și averi tote remanu aci, că-ci dupace a batutu odata or'a fatale, or'a mortii nostre, nisce bracie ghiaciose ne cuprindu, și oh! cu ce dorete vede atunci omulu disparendu poterea, ce érá versata mai inainte in corpulu seu, și carea circulá și lucrá prin venele sale! Debilitatea cresce din ora in ora, din momentu in momentu! se stinge lumina ochiloru! amutiesce gur'a, se recescu și intiepenescu unulu dupa altulu membrii corpului, numai candu și candu mai pulseza anim'a; in urma o agonia, o resuflarea finale, și victi'a a sboratu ca unu visu!

Adu-ti a minte de morte, june ce cresci plinu de sperari! că-ci prin o vietia neregulata, necumpetata și desfrenata ti-poti ruiná sanctatea scumpa, poti face, ca indata se fi pred'a crudei morti; cu ce lacrimi amare ti-vei plange atunci usioretatea ta, care acum te face se ti-periclitizi vietia pentru unu lucru bagatelu! cum te vei tengui in tacere dicundu: pote că asi fi traitu de doue ori atāt'a, și pote că a-si fi gustatu de doue ori atâte placeri, in cerculu aloru mei, inse n'am fostu in stare,

ba n'am voitu a me predominí pre mine insu-mí, n'am voitu se ascultu sfaturile cele bune ale conscientiei, carea a voitu a me abate dela reu, sí dela infricosiatele lui urmari! acum inse seceru ce am semenatu!

Adu-ti a minte de morte femea aroganta! Cátu ti-va face de uritiosa faci'a ta cea infloritoria! din trupulu ce acum lu-desmierdi in atât'a mesura, nu va remané nemicu alt'a decâtu unu pumnu de tierina sí cenusia! carnea ta inca va fi prada putreduniu sí vierniloru in gropa! Si decumva sumeti'a te-a facutu atâtu de nerosinata câtu ai causatu superare altor'a; oh cu ce feliu de imputari ti-o va representá ace'a consciinti'a ta desceptanda la or'a mortii. Cátu ti-va paré de reu cà n'ai imitatu virtutile unei crestine bune, ci te-ai lasatu a fi orbita de arogantia in atât'a mesura încátu se nu te mai ingrigesci decâtu de infrumsetiarea din afora a corpului teu, éra pre a sufletului se o neglegi cu totul. Ti vei dice tu ins'a-li: oh câtu am lucratu de nebunesce, cà am iubitú ace'a, ce acum trebue se privescu cum dispare, sí eu trebue se jacu pe patulu de morte, in sicriu, sí in fine, ca o frundia vescedita, in pamentu!

O avutule, adu-ti a minte de morte! cà-ci totu ce ai acum, înceta atunci de a mai fi proprietatea ta! Si decumva averile tí le ai castigatu prin miediloce neiertate, neumane sí injuste, oh de ce sarcina grea va fi atunci apesata anim'a ta! Inse chiaru de nu ti-vei imputá neci o fapta nedrepta, ci numai o alipire prea mare catra cele pamentesci, cum te vei mai convinge, cà totu ce e numai pamentescu, nu e in stare se alineze dorerile mortii, neci se delature ingrozirea sí fric'a de morte; cum te vei convinge cà nu se afla omu mai seracu decâtu acel'a, carele si-a adunatu numai averi trecatoric, sí pre cari trebue se le parasesca in or'a mortii, cum te vei tengui, cà tu din prea marea iubire catra celea pamentesci ai neglesu a stradni dupa cele eterne, dupa celea remanatoric! —

Aduceti-ve a minte de morte sí voi seraciloru! Ea e amic'a vostra cea mai credintiosa sí buna, ea pune capetu totororu suferintieloru, grigiloru sí osteneleloru vostre, cari-su impreunate cu seracia; inse e sí infricosiatoria pentru accia, cari cercetati de man'a lui Ddiu in averea loru, n'au voitu a se infrange cu spiretulu.

Aduceti-ve a minte de morte sí voi parintiloru! Pentruca or'a sosirii ei nu e avisata nece unui moritoriu, prin urmare neci voue; deci nu lasati se treca neci o di fora ca se ve impliniti cu consciintiositate detoricele vostre facia cu pruncii. Nevoiti-ve, prin cuvente sí fapte, prin instructiune sí esemplu a face din pruncii vostrii omeni buni sí cu fric'a lui Ddiu, ca la or'a mortii se nu fiti siliti a dice, cu remuscare de consciintia, catra voi ensi-ve: Asi fi potutu face pentru ei forte multu, inse n'am facutu, sí acum trebe se-i parasescu cu anim'a inghiaciata, cà ore ce va fi din ei cu tempu; sí cine scie, ore nu me voru urmá plangerile loru acusatoric?

Aduceti-ve a minte de morte toti cei crestini! Aduceti-ve a minte de noptea ace'a, in care nime nu mai pote lucrá! Decâteori vedeti sorele

resarindu, aduceti-ve a minte de noptea ace'a, și de crestinescile vostre invetiaturi, nesuiti-ve din di in di a le impleni și ve tieneti de ele cu acuratetia pana atunci pana candu Domnulu, celu ce domnesce preste morte și vietia, va demandá mortii se bata la usiele vostre! Oh! câtu e de fericitu și de o mia de ori fericitu acel'a pre care lu-afla or'a acést'a ocupatu cu implinirea oficiului seu; și nefericitu, oh nefericitu acel'a care devine a fi sugrumatu de ea nepregatitu! Pentruca dupa morte mai urmeza ceva, resplatirea. — „Deci priveghiati că nu sciti in care ore va veni Domnulu vostru.“ (Mat. XXIV. 42).

II.

Omenii prevediuti cu insusiri nobili neci odata nu voru fi dati uitarii! Memori'a lor e duratoria și nu se pote sterge din animele nostre; ba la inceputu e și dorerosu a te desparti de ei, inse ne remane mangaiarea că i-amu cunoscutu, onoratu și amu fostu iubiti de densii. Chiaru și omenii lipsiti de aceste insusiri maretie inca remanu dupa morte, tempu mai indelungatu, in memori'a și amintirea celoru ce i-au cunoscutu, dar amintirea și memori'a lor nu e acompaniata de binecuentari, nu, că-ci acestia mai multu se silescu a i uitá și ale sterge din anima imaginea lor. — Din contra inse ne nesuimu a tiené bine in memoria trasurile acelor'a, cari au escelatu intre noi prin marimiositate, virtute și alte merite, séu și cari prin bunetate și paciintia au castigatu iubirea nostra. Și oh ce mangaiare e acést'a memoria, carea chiaru și dorerea ce ne petrunde mai antáiu, pre incetu o intorce in placere și bucuria. — Trebuie se ne bucurámu, că potemu remané într'o uniune continua spirituale cu cei ce trupesce s'au despartitu de noi și că ne potemu aduce a minte de nobilile lor proprietati nu numai in repausulu semtírilor nostre, ci chiaru și in petrekerile amicabili cu altii. — Ba inca mai multu: Activitatea omeniloru cu astfelu de proprietati se continua și dupa morte, prin esemplulu și binecuentarea meritelor lor. Că-ci nu pere binele, ce l'a facutu unu adeveratu tata in oficiulu și chiamarea sa, ori o mama cercuspecta in cerculu seu familiaru, ori unu invetiatoriu intre discipulii sei. Se nu vorbinu despre stralucitele merite ale acelor'a barbati, cari influintieza asupra totoror tempurileru și generatiuniloru prin talintele, sacrificiele pentru binele comunu, prin arta și sciintia séu prin ori ce alta activitate și taria estraordinaria, pentruca aceste se numera intre evenimintele mai rare ale omenimii, și sunt destinate pentru deosebite scopuri ale gubernarii Ddiecsei. — Inse ore numai ace'a e unu și nobile, ce e mare și stralucitu? Ore nu se afla merite ascunse și virtuti discrete, cari deca se vedescu, lumineza asemenea steleloru stralucitorie, și adeseori au influintia neaseptata asupra celoru de prin pregiuru, și a caroru gloria, desí numai in pucine anime, inse in aceste dureza in eternu? Asiá este! chiaru și binele celu mai micu inca si-are propri'a sa valere, și neci o

data nu se lipsesce de influința binecuvântată asupra posterității și asupra timpurilor!

Numele omenilor încetu cu încetulu pote disparé, inse ce au lucratu ei bunu și nobile, ace'a nu pere neci odata, și prin urmare ei prospereza în fructulu opereloru sale! Și ce marturia ti-mai trebuiesce pentru activitatea loru cea demna de admiratu? că de ar fi ceneva ori câtu de strainu, ori nu ți remanu în memoria, îndemnandu-te la imitare, cuvintele lui pline de învietoarea, modulu lui de activitate, binefacerile lui cele neinteresate și caracterulu lui amabile, după ce elu acion de multu e stersu dintre cei viui? O mangaiare acésta pentru toti aceia, cari gelescu perderea unoru suflete nobile!

Ba acésta mangaiare se maresce chiaru în momentul dorerosei despărțiri prin ace'a, că omenii cu însușiri nobile, deca și trebuie se mora, morțea loru inse nu este de a se privi ca nenorocire, nu, ci ca unu ce tramisu dela Ddiu, ce'a ce atâtu pentru densii câtu și pentru cei remasi nu pote fi decatu binecuvântatoriu. — Omenii fora spiretu, fora sentimentu, cari neci odata nu s'au ocupatu cu o cugetare serioasă și fundată despre destinațiunea și demnitătea loru morale, seu cari nebagandu în sama oficiile loru cele mai nobile, țienura de celu mai înaltu scopu alu esistenței loru numai gustarea din bucuriele și bunurile temporali; acésta trebuie se tremura din aintea morții, ca din aintea unui neamicu cumpłitu și înfloratoriu! Acci omeni inse cari se distingu prin însușiri nobile atâtu spirituali câtu și cordiali, nu cunosc acésta îngrozire și frica de morțea. Ma desî iubescu și densii vietia, carea li s'a datu dela celu a totu potințe, celu ce lungesce seu scurteza dilele nostre, desî se bucura și densii de junetia și etatea loru barbatesca, desî nu respingu mirosulu plăcutu alu floriloru, cu cari man'a cea divină le-a presarata calea vietiei; totusi după ce durat'a esistenței loru s'a finitu și debilea voce a morții i provoca spre a-si închide calea vietiei și a începe o ordine nouă a lucruriloru, atunci se supunu cu blandetia voiei nestramutate alui Ddiu. Ei sunt convinși, că numai amorea lui i-a tramisu în acésta vietia, și că numai ace'a i chiama érasî inderetru, și pentru ace'a în puterea spiretului loru se înalția preste gemetele nelăinșcite ale creaturei și nesuescu către maretia libertate a filorului lui Ddiu; aratandu o atare taria de spiretu, carea nu pote fi decâtu linșcitoria pentru aceia, de cari se despartu. Și ore, Tr. A., o astfelu de morțea, nu este o mare mangaiare pentru întristatii remasi? Ba e! și înca cu atât'a mai vertosu cu câtu că fia care e convinsu, cum că noi toti trebuie se descindemu o data în înghiaciatulu sinu alu morții, candu apoi cu ocașiunea despărțirii ne urămu unulu altuia somnu usioru și linșcitu și sperămu a ne desceptă și revedé în o nouă demanctia dar în alte regiuni. —

În fine inse Tr. A., ace'a e mangaiarea cea mai dulce pentru gelitorii remasi, că omenii cu însușiri nobile prin morțea loru trecu la o fericire mai înaltă și la o eternă nemorire!

Pe câtu ne potemu basá pre frumos'a credintia despre memorirea spiretului umanu, pre atât'a e de securu, cà deca moru omeni, ce esceleza prin marimea spiretului sí a animei, nu ne potemu indoí neci decâtu despre memorirea loru. — Cà-ci ore cu potintia e, se nu se dee celui demnu de remuneratiune, resplat'a cu carea lunca remane de atâtea ori detoria virtutiloru celoru ascunse? ore pote-se, ca se se prefaca in nimica insusírele maretie, ce sí le castiga o multime de omeni pe acestu pamentu? ore inaltele facultati sí poteri ale spiretului, cari aici de abia au inceputu a se desvoltá, se nu ajunga la o deplina perfectiune? Ore acést'a n'ar stá in contradicere cu intieleptiunea creatoriului, carele n'a creatu nici unu lucru nefolositoriu? Sí ore poté s'ar uní cu amorca sí bunetatea fiintei supreme, ca dupace a seditu in anim'a nostra credintia mangaiatoria despre memorire, sí sperarea firma despre perpetu'a nostra esistintia spiretuale, apoi se nu voiesca a multumí acést'a nesuintia sí sperare a nostra? Ba nu, nu neci decâtu! Sí asiá, toti aceia cari aici au traitu sí s'au deprinsu in fapte bune, dar mai cu sama aceia cari au escelatu cu insusíri nobili, toti aceia si-voru primí plat'a loru acolo, unde Domnulu va resplatí fiacarui dupa faptele sale. Ei incepu acolo o noua activitate, fora de a uitá pre coa de pe pamentu, ei gusta acolo placeri nespusu de mari, fora de a mai inteli lipsele sí debilitatile, cari aici lu-tevelira prin pulbere; resplat'a ce accepta pre omenii nobili, va fi o resplata fericita sí memori'a loru va remané in eternu! Asiá sí repausat'a va remané de a pururea nu numai in memori'a nostra, ci sí in a totoruru acelor'a, ce o au cunoscutu sí onoratu! Noi totu de un'a ne vomu aduce a minte de ea, ca de o fiintia nobile, ce a vietinitu intre noi ca binefactoria. — Ddiu inse va mangaiá sí imbucurá pre gelitorii remasi pentru o dorere atâtu de semitoria, sí pentru o perdere atâtu de intristatoria. —

Inse decâteori ne aducemu a minte de mortea nostra, totu de un'a se repetímu propusulu, de a ne castigá insusíri nobili, bunuri neperitorie, cari ne folosescu sí in ceriuri, sí de a escelá prin bunetatea animei sí implinirea credintiosa a detoriilor nostre. Acést'a va fi cea mai buna mangaiare pentru toti aceia, pre cari i-amu parasitu, sí cari voru plange mortea nostra cu lacrima de amore sí multiumita. Amin.

I e r t a t i u n i .

In fine Tr. A., inainte de a ne despartí pentru totu deun'a de onorat'a nostra repausata (numele, conditiunea), mutata la cele eterne in alu 24. anu alu vietiei sale, sí alu 8. alu fericitei sale casatorie, inainte de a-i urá cu totii unu „sía-i tierin'a usiora sí memori'a neuitata“; inainte de a-i dá sarutarea cea din urma, sí inainte de a o inchide in iutunecosulu sí recele sinu alu mormentului, de unde nu va mai poté esí decâtu la sunetulu trombitiei in diu'a de apoi; venu de a-mi impliní ultim'a dar totu o data sí cea mai dorerosa detoria a mea ca preotu, de a luá, in

numele repausatei in Domnulu, unu remasu bunu, dela iubittii sei dela toti amicii și cunoscuttii sei. —

Mai antâiu se intorce catra prea iubitulu seu sociu (numele, condițiunea) și i dîce: Optu ani sunt decandu sortea ne-a impreunatu la olalta; abia optu ani am fostu fericita a portá numele de femea séu consorta a unui barbatu nobile, și erud'a morte mi-a și invidiatu fericirea, și a venit de mi-a rapit'o in orele cele mai placute, in orele cele mai pline de sperare. Și asiá fiindu constrinsa a te parasí, venu a-ti aduce multiumita cordiale pentru tote ingrigirea și bunetatea, ce o ai aratatu facia cu mine, in decursulu scurtei dar paciutei nostre convictiui, și mai virtosu in decursulu indelungatului morbu, a carui viptîna am devenitu in fine. — Te rogu dara, ca decumva ti-am gresitu ceva séu cu cuventulu séu cu fapt'a, séu cu sciinti'a séu cu nesciinti'a, se me ierti, ca Ddieu se te ierte și pre tine, se ti-daruiesca vietia fericita, se tramita asupra ta darurile sale cele bogate, ca se poti percurge calea veduviei cu resemnatiune și incredere in dreptatea lui, se ti-alineze dorerea și se ti-vindece ran'a causata prin mortea mea. Ultim'a mea dorintia și acceptare este, ca se grigesci de iubittii mei fii, pre cari nu am avutu fericirea a-i scuti sub aripele mele și a-i cresce sub ingrigirile mele, se i-cresci intru frie'a lui Ddieu, și credintiosi patriei și natiunii. Er' ce se tiene de mine, și respective de partea mea cea memoritoria, de sufletu, te rogu se nu negligi cele trebuintiose spre asigurarea odinei și fericirii lui eterne, prin sacrificie pe altariulu divin, prin rogatiunile tale și prin elemosinele date seraciloru. Acestea recomandanduti-le, ti-dicu ultimulu adio.

Dupa ace'a se intorce catra iubittii sei fii (N. și N.) și le dîce: Anim'a me dore și mi-sangera vediendu, că trebue se ve parasescu pre voi florile animei mele, inainte de a poté finí opulu inceputu alu educatiunei vostre. — Cine ve va mai imbracisí cu atá'a cordialitate? Nime, ah nime, afora de tatalu vostru, care remane radímu copilariei și scutu nepotintiei vostre; ve comendu dara se fiti cu ascultare catra densulu, se nu lu necagiti, ci se i-impliniti dorintiele lui, că apoi Ddieu ve va binecuventá, ve va conduce pe calea fericirii și ve va asigurá venitoriulu. — Dar ah, voi plangeti! Incetati de a mai versá lacrime, că-ci iubit'a vostra mama nu se desparte de voi decâtu numai cu trupulu; spiritulu meu inse totu de un'a va veghiá asupra totoror pasiloru și asupra totoror actiuniloru vostre, și se va nesuí a departá tota piatr'a din calea perfectiunii vostre, ca nu cumva impededandu-ve, se cadeti. — Nu voiu incetá a asterne rogatiuni ferbinti inaintea tronului divin pentru fericirea și binecuventarea vostra. Veniti dara scumpii mei fii, se ve mai imbracisiez odata, se ve mai stringu una data la anima, și se ve dicu ultim'a data: „se fiti fericiti!“

Apoi se intorce catra parentii sci (N. și N.) precum și catra fratele și sor'a sa deimpreuna cu consori și le dîce: Amorea și bunetatea ce o ati aratatu catra mine, inca din fraged'a-mi copilaria, mi-dau o convingere

prea mare despre dorerea, ce o simtiti in momentul prezente, in momentul despartirii noastre. Anim'a mi-sangereza de dorere, suspinele me inneca si pre mine, vedindu-me silita a ve parasii, dupa o petrecere atatu de scurta in miediloculu vostru. Inse nu potiu parasii aceste locuinte inainte de a ve multiumi pentru tote ingrigirile si bunetatile ce mi le ati prestatu; si sarutandu-ve, a rogá pro a totu puterniculu Creatoriu ca se tramita asupra vostra spiretulu seu mangaiatoriu, ca se ve satisfaca pentru perderea, ce o ati suferitu, se ve alineze dorerile si se ve resplatesca inmiitu binele, ce mi-ati facutu mie. Dati-mi, ve rogu scumpi parinti, binecuventarea cea mai de pe urma, si ve rogu se me iertati, decum-va in decursulu scurtei mele vietie vi-am gresitu ceva, ca Ddieu se ve ierte si pre voi. —

Dupa ace'a se intorce catra toti consangeni si (numele lor) si le dice: Desi numai cu profunda dorere me potiu despartii de voi, desi vocea mi-a ragusitu si suspinele me inadusiescu, totusi nu me potiu despartii de voi fora de a ve dice ultimulu adio, fora de a ve poffi unu remasu bunu si o vietia fericita, dar mai indelungata decatu a mea. — Ve multiumescu iubiti mei consangeni pentru tote ingrigirile, compatimirea si bunavointia ce o ati aratatu facia cu mine, decandu me affu in miediloculu vostru, dar mai virtosu in decursulu torturatoriului meu morbu. Tramita Ddieu asupra vostra binecuventarea sa ceresca, ca se poteti petrece dilele, ce ve mai restau, in deplina indestulare si bucuria. Se fiti ai lui Ddieu! —

In urma se intorce catra vicinii si vecinele sale, catra amicii si amicele sale, si catra toti cei de facia si din departare, si le dice: Cu optu ani mai nainte sortea me aduse in miediloculu vostru, pote cu scopu ca dupa optu ani erasi se me rapesca crud'a dintre voi. Intru adeveru scurtu a fostu traiulu meu intre voi, dar multe si mari fura bunetatile si bunevointiele vostre catra mine, cari me deoblega, a nu me despartii de voi, inainte de a ve dice unu ultimulu „remasu bunu.“ Veniti dara se ve imbracisiez si se ve stringu cu cordialitate manele, mai inainte de a ve parasii pentru eternitate. Si decum-va vi-am gresitu ceva ori intr'unu modu ori intr'altulu in decursulu scurtei mele petreceri intre voi, me rogu se nu me condemnati, ci se me iertati pentrucá nime nu este fora de gresiela fora singuru numai Ddieu. — Pre acest'a inse lu-voiu rogá, ca se reverse asupra vostra bunetatea sa cea nemesurata, si se ve resplatesca in abundantia totu binele, ce l'ati facutu cu mine. Era din parte-mi ve urezu o revedere voiosa in locuintele ceresci. — Fiti fericiti! —

Noi inse Tr. A. se uramu cu totii repausatei in Domnulu: Se i fia tierin'a usiora si memori'a neuitata. Amin.

Din vietî'a pastorală.*)

Preotulu la patulu celoru morbosi.

„Domne! eca acea pre care iubesci, este morbosu.“
(Inu XI. 3).

Pentru ce se negu? Depe catedr'a umilita profesorală, pe care sîedu acum in alu cincile anu, colucrandu sî eu dupa poterile mele slabe la crescerea religioasă sî natiunale a tenerelor surcele ale natiunii, sî dela mes'a modestă, lenga care petrecu invetiandu, meditandu sî scriindu, si intre aceste denogandu sufletului sî trupului ostenitu a dese chiaru repausulu necesariu, numai ca se potu face sî cu unu micu servitiu causei noastre sante; — ochii sufletului meu retacescu nu odata in departare, sî

*) La alegerea mitropolitului de Blasiu, si la adunarea generală a Asociatiunii transilvane in Gherla, la cari ambe acturi eră reprezentata preotimea noastră din tote partile intru unu numeru prea frumosu; precum si in caletoria noastră intreprinsa cu puciuu dupa acea in partile satumarene, avuramu destula ocaziune a audi parerile prea on. nostri confrati despre modest'a foia, ce redigemu. Ne-a mangaiatu intru adeveru prea multu esperiandu, că acele sunt in favorea noastră. Fia binecventatu Ddieu! „care ne dă noue potere.“ (Fil. IV. 13).

Intru ace'a inse unii si-csprimara dorinti'a, de a vedé in „Amvonu“ afara de elaboratele, ce se tienu strinsu de sfera clocintiei sacre, si alte operate instructive pentru preoti. Primimu cu multumita si urmănu cu promtitudine totu sfatulu bunu; cine nu vede inse, că „Amvonulu“ dupa numerulu coloneloru sale, ce le are astadi, este prea angustu, ca se pota imbracisia de odata mai multe ramure de sciintia. Se se maresca dara, se esa pe anulu venitoriu in locu de patru, in siesa cole; ni se aieptă din partea confratiloru. E bino! Crescundu „Amvonulu“ in cole, dupa ce acele nu ni le-ar tipari nimene in pomena, se intielege că ar trebui se cresca si in pretiu. Nu face nimicu -- ni aieptara de nou — vomu solvi bucuuros cu 1—2 fl. mai multu! Sum convinsu — li respuuseramu — că multi voru si poté si voru si avé voia a face acést'a; dar intre prea stim. nostri prenumeranti altii sunt intru o stare materiale atātu de slaba, încātu a fostu, care ni-a scrisu, că tota solutiunea anuale i stă din 30 di treidici de fl. v. a. (!) si că prin urmare si-trage chiaru dela gura acei 2 fl. semestrali, ce i tramite prenumeratiune lu „Amvonu“; face inse acést'a, pentru că nu vre se fia lipsitu de o foia, ce i este atātu de trebuintiosa in carier'a sa preotiesca. Éra altulu se roga de iertare, că a intardiatu cu tramiterea pretiului, că de unde nu este, nu poti luá; acum dice i-a sucesu orecum a aduná la olaita acei doi fl. imprumutandu de ici si de cole. Alu treile éra ni descopere, că tramite cam tardiu cei doi fl. nu pentru că s'ar fi uitatu dora de detorinti'a sa, neci pentru că dora nu ar fi avutu si mai nainte chiaru doi fl. ci pentru că „Amvonulu“ este mai departe, éra omulu si-duce mai antăiu a minte totu de lipsele casei sale, cari i sunt purure inaintea ochiloru, si cari sunt multe si grele mai alesu la unu preotu romanu, binecventatu cu familia. Éra unu numeru insemnatu dintre prenumeranti nu ni-a tramisu pretiulu neci pana astadi unii pote s'au uitatu, éra altii pote totu din causele amintite. Este dar consultu ore intre ascemene impregiurari a mai adauge la colonela „Amvonului“ si prin urmare a ureá si pretiulu? Remana „Amvonulu“ precum este; eca parerea noastră! Cu tote aceste, deca facemu de asta data o esceptiune, publicandu acestu tractatu din vietî'a practica pastorală, acést'a se intempla din motivulu, ca se usiorămu p. o. nostri cetitori aplicarea si intrebuintiarea parencseloru, ce au de a le tiené la patulu celoru morbosi, de cari amu inceputu a publicá si in „Amvonu“ (vedi urulu trecutu si cei ce voru urmá).

(Red.)

privescu cu oroscicare invidia, la ce? nu la palatiile vostre stralucite oh imperatorilor! neci nu la scaunele vostre inalte oh prelatilor! neci nu la traiulu vostru fora grige si resfaciatu oh boiariloru poterici! nu neci chiaru la locuintiele vostre fericite oh angeriloru si alesiloru din cet'a ceresca! ci la voi p. o. confrati, caroru vi s'a datu misiunea grea, dar prea frumoasa, de a suplini pre Cristosu in mieiloculu poporului, de a pasce turm'a lui Ddieu cu cuventulu vietiei; a impartii binecuentarea ceresca, a deschide canalulu daruriloru ddieesci filoru vostri sufletesci, pre cari i nasceti in Cristosu. Pe umerii vostri jaco misiunea grea, dar prea frumoasa a continuá oper'a santa a rescumpararii, a ajutá pre Cristosu in lucrarea maretia a mantuirii sufletelor. A mantui sufletele! a le cresce si a le nutri pentru vietia eterna! Ce chiamare, ce sarcina binecuentata! *S. Ignatiu de Loiola avea datina a dice petrunsu de consciinti'a inaltei sale misiuni, cá si in casulu, candu ar sci cu siguratate, cá morindu acum, va poté intrá de locu in raiu la Ddieu, ar preferi totusi a mai remané pe pamentu, ca se mai pota lucrá pentru mantuirea sufletelor!*

Fiacare diregatoria in lume si-are respundiatatea si greutatile, mangaiarile si bucuriele sale. Si deca nu este in lume diregatoria, care se importe atât'a respundiatate si atâte greutati, ca diregatori'a unui preotu, detoriu a raspunde odiniora inaintea tribunalului cerescu despre sute si mii de suflete; apoi venu a ve intrebá: unde, in care diregatoria se afla despre alta parte vr'o mangaiare, vr'o bucuria asemenea mangaiarii si bucuriei pastorului sufletescu, care privindu peste turn'a credintiosa, ce i s'a incredintiatu grigii sale parintiesci, sentiesce, cá totu lucrulu piu, curatu si santu, ce infloresce in dens'a, este fruptulu osteneleloru sale?!

Dar diregatori'a santa preotiesca necairi nu importa atât'a respundiatate si atâte greutati, si despre alta parte necairi nu intinde atât'a mangaiare si bucuria dulce, ca si chiaru *la patulu celoru morbos!*

A stá cu morbosulu inaintea portei eternitatii, intre ceriu si intre iadu, ca se lu scapi de cursele diavolului, care si-intinde cu lacomia manele dupa densulu, si se lu predai in manele lui Ddieu, in manele Creatoriului seu, care lu ascepta cu doru in imperati'a sa fericita; ce respundiatate, ce greutate! Dar apoi câta mangaiare, câta bucuria pentru preotu, candu se pote departá dela patulu morbosului cu consciinti'a, cá l'a ajutat in lupt'a cea mai grea, cá i-a deschisu ceriulu, cá a mai potutu doná unu sufletu mantuitu Ddieului seu!

Preotulu este parintele credintiosiloru sci. Parintii naturali nascu, cresc si nutrescu pre fiii loru trupesce; preotulu i nasce, i cresce si i nutresce sufletesce. Unu parinte porta grige de fiii sei, si candu sunt aceia sanetosi; iubirea inse lu face a-si santi in mesura destinsa grigea sa mai vertosu aceluia, pre care lu vede suferindu in doreri, pre care lu vede doboritu nepotintiosu in patulu de bola. Asiá face, asiá trebue se faca preotulu cu fiii sei sufletesci; depe acést'a lu vomu cunoose, deca este elu ore tata vitregu séu parinte adeveratu?! „*Cine bolesce, si se nu bolescu si cu cu densulu?*“ (II. Cor. XI. 29).

Baseric'a a imbracisiatu totu de un'a cu cea mai frageda iubire si a luat totu de un'a su grigea sa destinsa pre fiii sei morbosi. Pana ce Rom'a vechia, Rom'a pagana avea 300 di trei sute de granarie (magazine de bucate), spitalu nu avea *neçi unulu!* Baseric'a inse indata la inceputu rondui grigitori anumiti pentru fiii sei suferitori; au nu erá *diaconi'a* identica cu grigea de morbosi? Baseric'a redicá pretotindene *spitaluri* pentru adapostirea fiiloru sei morbosi. Antistii basericesci si-tieneau de detorinti'a loru cea mai santa a mangaiá si ajutá pre morbosi si moribundi. *S. Joanu dela cruce* petrecea nopti intregi leuga patulu celoru morbosi. *S. Joanu dela Ddiu* luá pre morbosi pe umerii sei, si i ducea in cas'a sa. Preotulu pote elu ore privi la asemenea esemple, fora a se aprinde de asemenea iubire, fora a se petrunde de misiunea sa inalta?

Unde este pericolulu mai mare, unde este lips'a mai sentita, acolo trebuie se fia ajutoriulu mai potinte, acolo trebuie se fia iubirea mai atenta, si indurarea mai maranimosá. Dar unde este ore vr'unu periclu mai mare, vr'o lipsa, mai sentita, decátu pericolulu si lips'a, in care se afla bietulu moritoriu in lupt'a sa din urma?! Omulu dá facia cu multe pericle, si ese triumfatoriu din multe lupte ale vietiei; la sosirea acestei lupte ultime inse se turbura de comunu si omenii cei mai curagiosi, si atacati din laintru de ispitele cele mai grele ale diavolului, care vedindu, cá are pucinu tempu, si-incorda tote poterile, ca se i restorne in peritiunea eterna; éra din afara torturati de dorerile cele mai amare ale carni, se dau invinsi si cadu viktima slabitiuniloru a dese si omenii cei mai virtuosi! Care preotu ar poté avé ore o anima atátu de rece, ca se lasé pre fiii sei intre impregiurari fatali ca aceste fora mangaiare, fora ajutoriu? Grigea, ce trebuie se porte preotulu de fiii sei morbosi, acést'a este complinirea si coron'a misiunii sale; acést'a este triumfulu zelului si alu iubirii sale adeverate.

Preotulu dara trebuie se ste purure gat'a, indata ce va audí vier-sulu chiamatoriu: „*Domne! cea acé'a, pre care lu iubesci, este morbosu*“, a se scolá de locu si a grabi la patulu fiuluiu seu, care suferé; nu este cauza in lume, afara numai, deca ar jacé si elu in patulu de morte, care se lu pota escusá dela acést'a santa detorintia; fia di, fia nopte, fia sore frumosu, luna blanda, séu fia ploie, ce versa, venturi reci si intunecime nepetrunsa, fia cale scurta séu lunga, usiora séu grea, fia in vale, fia pe munte, fia in codri, fia in desertu, fia in palatiu, fia in coliba séu pestera, fia bola nelipitiosa séu lipitiosa; — fiulu lu chiama, detorinti'a sa lu mena, elu trebuie se merga. Au nu a dísu Mantuatoriulu Cristosu, cá: „*Pastoriulu si-pune si sufletulu pentru oile sale!*“ (Inu X. 11).*) Deca se pote dice oreunde, apoi nu se dice totusi necairi cu atátu adevéru ca aici, cá „*periculum in mora!*“ Fiacare clipita de intardiare pote se aduca perire sufletului!

*) La câte este gat'a, cátu e in stare a sacrificá zelulu apostolicu alu unui preotu adevératu! Am cetitu dintru unu satu alu Tirolului unu esemplu, care ne-a

Ba pentru ce se nu o spunem apriatu? Amu dorí din anima amu dorí in interesulu mantuirii sufletelor atátu de scumpe lui Cristosu, *se nu ascepte preotulu, pana ce va fi pofritu; ci indata ce va primí scirca, cà jace cine-va morbosu dintre credintiosii sei, se merge, se grabesca a-lu cercelá de buna voia, nu numai odata, ci de repetíte ori, inse totu de un'a cu discretiune, ca se nu fia morbusului spre greutate.*

(Va urmá).

Justinu Popfiu.

petrunsu, ne-a miscatu in mesur'a cea mai mare, si nu ne potemu retiené, de a nu lu pune si in vederea p. o. nostri confrati, siguri, cà nu pote se nu produca si in anemele loru acel'asi efeptu binefacatoriu, ce l'a produsu in anim'a noastra.

Esundase fluviulu, ce curgea prin satu. Tote puntile erau frante si portate cu sine de valurile apei turbate; erá intrerupta tota legatur'a, tota comunicatiunea locuitoriloru din ce'a parte de satu cu locuitorii din cealalta parte. Omenii esira mai toti la tiernurile apei, a pune in cátu se pota stavila elementului selbatecu. Mugetulu valuriloru erá atátu de cumplita, încátu nu se audia nici unu cuventu din ce'a ce strigau omenii depe o tiernure celoru depe cealalta. De odata se vede unu omu scoborindu in fuga depe munte, elu alerga de a dreptulu catra loculu, unde erá puntea, ca se pota trece la cas'a parochiale; puntea inse erá franta si dusa acum. Elu striga peste tiernure: „*Unu morbosu se lupta cu mortea, elu doresce santele taine, spuneti domnului preotu*“; tote in daru, viersulu lui peria in mugetulu valuriloru, era a treee ap'a nu erá cu potiintia. Fora sfatu, cu anima amarita stá densulu pe tiernure, cugetandu ce se faca. In urma i vení cuiva in minte, cà ar trebui a serie pericolulu si dorulu morbosului pe o foisiora de papiru, intru acést'a a pune o petra, a o impaturá si a o legá apoi intru o narama, si a o aruncá asiá peste apa la cealalta tiernure, ca omenii, ce stau acolo, se o immanueze preotului. Asiá fecera. Preotulu primesce scrisorea despre pericolulu, in care se afla unu fiu alu seu, si despre dorulu lui ferbinte, de a se impartasi in s. taine ale moribandiloru. Dar cum va fi cu potiintia a implini dorulu lui? Cum va poté trece peste ap'a rescolata. Puntea e dusa, alta cale nu este. Iubirea e inventiosa, pastoriuulu bunu e gat'a a-si pune si sufletulu seu pentru oile sale. Invinsu de consciintia detorintiei sale, dispuse demnulu preotu, a aplicá peste riulu turbatu scar'a cea lunga a bisericeii, si încátu ace'a nu ar fi de ajunsu, a legá de ea si altele, peste scara asiediara apoi câte-va scandure, asiá cum le-au potutu impinge pe ea. Preotulu ica cu sine prea sant'a taina si legandu-se inca din precautiune cu o fune peste brâu, care o tienceau de unu capetu omenii depe tiernure, pasiesce pe puntea improvisata din scare si scandure, care se clatina batuta de valuri, încátu amenintia cu surumpere in tota clipit'a. Omenii stau uimiti, redicandu-si manele la cerin, si rogandu-se; bravulu preotu pasiesce cátinganu inainte pasu dupa pasu, intre vietia si morte, pana ce in urma ajange fericitu la cealalta tiernure. Ddiu l'a scutitu! si acum cu consciintia imbucuratoria a implinirii detorinticii sale alerga la morbosu, pre care lu mangaia, si primindu-i marturisirea peccatelor, si intarindu-lu cu prea s. trupu si sange ddiescu, lu pregatesce la o morte santa si liniscita. Ultim'a sa privire, ultimulu seu cuventu binecuvéntá pre generosulu preotu, care grabi la densulu cu atât'a abnegare de sine ca unu angeru de pace si de mangaiare, ca unu solu alu lui Ddien! Si in satu trecea depe buze pe buze orarea: *Binecuvénta-lu Ddiu! Ce parinte bunu! Vedeti, cum ne iubesco!* Fapt'a vorbesce de sine prea elocinte; eu nu am dar de a adauge alta, decâtu dorulu ferbinte, se de Ddiu santci sale biserice multi asemene preoti zelosi, si vomu reinnoi fact'a pamentului.

(Red.)

Rogatiunea.*)

Tote lucrurile bune
Se încep cu rogatiune,
Rogatiunea da taria,
Se lucrăm cu bucuria,
Rogatiunea ne îndrepta
Totu pe calea cea mai dreapta;
Și de vinu necasuri grele
Ea-i balsamulu pentru ele . . . .
*Deci la bine și la reu,
Roga-te lui Domnedicu!*

Rogatiunea ne'ntaresce
Sortea candu ne sbiciuiesce, —
Ea ni-aduce mangaiare
Candu cademu la întristare;
Chiaru și la nenorocire
Ea ni-aduce fericire,
Și-avendu sorte fericita,
Ea ne scapa de ispita . . . .
*Deci la bine și la reu
Roga-te lui Domnedicu!*

Rogatiunea ne scutesce
Candu dusmanulu ne-asupresce, —
Ea e farmecu de taria
Și prin ea speranti'a 'nvia;
Èr atunci, candu dupa sorte, —
Ne luptăm cu crud'a morte,
Ea deschide cu iubire
Calea catra nemorire . . . .
*Deci la bine și la reu
Roga-te lui Domnedicu!*

Julianu Grozescu.

---

*) Vedi not'a red. din numerulu 21 la poesi'a „Relegiunea.“

Premiulu alu treile de 6 galbeni!

Decisu, a continuá publicarea „*Amvonului*“ si pe anulu venitoriu, suscrisulu venu a escrie **alu treile premiu**, de astadata **de 6 adeca siesa galbeni** pentru cea mai buna predica pe ori-care din dominecele si serbatorile lunci lui **Martiu si Aprile an. 1869** dupa calendariulu nostru basericescu.

La judecarea premiului vomu urmá procedur'a observata la premiulu alu doile; adeca: cele mai bune dintre operatele concurrende se voru publicá in „*Amvonu*“ fora nume; si apoi barbati competinti din diverse provincie romane, rogati la acést'a anume din partea redactiunii, voru judecá, care merita a fi premiata din cele concurse si publicate?!

Cu privire la terminulu tramiterii prediceloru concursuali observámu, *cà cei cari voru voi a concurge cu predice pe lun'a Martiu*, se si-strapuna operatele nesmintitu *pana in capetulu lunci lui Ianuariu 1869 stil. nou.* Éra *predicele destinate pentru lun'a lui Aprile*, se ni se strapuna celu multu *pana in capetulu lunci lui Februaru 1869 stil. nou.*

Pote concurge fiacine din cimulu clericale.

(Red.)

Post'a redactiunii

- P. O. D. *Gn. E.* in *Bucuresci*. Suntemu forte uaguliti de pretioscle litere, ce ne-ai adresatu. Pe candu vei primi nrulu acest'a din „*Amvonu*“ vei primi de siguru si epistol'a nostra separata impreuna cu cea ce ti-am promis. Asiá! se ne spriginimu imprumutatu. Deca ne despartiescu hotarele politice, ce ne pote impededá, se nu fimu uniti in spiretu si in iubire, in aspiratiuni si nesuintie? Salutare fratiesca!
- M. O. D. *J. Cr.* in *Chenisu*. Primesce recunoscinti'a nostra pentru ce'a ce ne-ai tramisu. Se va publicá. Dar ai uitatu a ne scrie, su ce nume se o publicámu? Inchinatiunea nostra sincera!
- M. O. D. *J. Sz.* in *Rusi*. Am primitu ambele epistole. A fostu gresiela. Hanc veniam petimus. . . . Salutare.
- O. D. *T. P.* in *Blasiu*. Operatulu arata semne de capacitate. Se va publicá. Numai inainte, totu inainte!

 Cu esemplarie complete mai potemu servi inea de la inceputulu anului.

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu si editoriu : **Justinu Popflu.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-marc. Strat'a domnesca Nr. 702/5.